

Yerel seçimler ve sonrası

-I-

1- Bugünün Türkiye’inde yerel seçimlerin temel işlevi, gerçekleştiği dönemin düzen içi siyasal güç dengelerine daha çok da seçmen desteği yönünden belirli bir açıklık kazandırmasıdır. 31 Mart yerel seçimlerinde gerçekleşen de bu olmuştur. Seçim sonuçları, dinci-faşist iktidarın seçmen desteğinde belirgin bir azalma, tersinden ise düzen muhalefetine desteğinde dikkate değer bir artış olduğunu ortaya koymuştur. Burada muhalefetin etkin bir başarısı değil, fakat iktidarın belirgin bir güç kaybı söz konusudur. Temel iç ve dış sorunlarda açık alternatif bir politikadan yoksun düzen muhalefetine seçmen kitlelerinin daha geniş kesimlerine güven vermesinden çok, dinci-faşist iktidarın belirli bir seçmen kesiminin güvenini, dolayısıyla oy desteğini yitirmesi durumuyla karşı karşıyayız.

2- Bataktaki ekonomiyi bir parça rahatlatmak ve uluslararası finans çevrelerine güven vermek üzere yeni bir düzeyde uygulanan sosyal yıkım politikalarının iyiden iyiye çekilmez hale getirdiği ağır yaşam koşulları, ortaya çıkan yeni tablonun en önemli nedenidir. Bunun da bir uzantısı olarak bu kez seçim rüşvetlerinin dağıtılamaması, Filistin sorununda izlenen apaçık riyakar politikanın her seçimde etkili bir biçimde kullanılan din istismarını bu kez darbelemesi, İsrail ile ilişkiler de dahil ABD-NATO emperyalist blokuna gizlenemeyen teslimiyetin “yerli ve milli”lik söylemini etkisizleştirilmesi, dini ölçü ve referansları kamusal ve toplumsal yaşama yeni bir düzeyde dayatmaya yönelik adımların yarattığı toplumsal huzursuzluğun

genişlemesi, Kürt halkının kazanımlarını yok etmedeki gözü karalığın özellikle büyük kentlerde Kürt seçmen davranışına etkisi, toplumsal-kültürel ve moral plandaki genel çürüme ve kokuşma vb., tümü bir arada ortaya çıkan sonuçta etkili olmuştur. Geline yere CHP’de odaklaşan düzen muhalefetine ise bunun sonuçlarından adeta kendiliğinden yararlanmak kalmıştır.

3- Söz konusu olan basitçe edilgen bir seçmen desteği kayması olsa da yerel seçimlerle birlikte ortaya çıkan yeni tablonun siyasal sonuçları yine de önemlidir. Son on yıldan beridir AKP artık yalnızca hükümet değil fakat gerçek bir devlet partisi, elbette faşist ortağı ile birlikte devleti ele geçirmiş bir partidir. Ama yine de bugüne kadar, kendini tüm topluma dayatmada ve tüm önemli saldırıları belli bir kolaylıkla uygulayabilmede, sahip olduğu seçmen desteğini etkili bir meşruiyet kaynağı olarak kullanageldi. 31 Mart yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni tablo onu bu destekten, dolayısıyla etkili bir meşruiyet imkân ve aracından hiç değilse şimdilik yoksun bırakmıştır. Bu bundan böyle onun için önemli bir handikaptır ve tam da seçim sonrası için hazırlanmakta olduğu yeni saldırılarda işini belirgin biçimde zora sokacaktır.

-II-

4- Halen IMF ile örtülü bir anlaşma çerçevesinde kısmen uygulanan ama seçimlerin ardından tüm kapsamıyla gündeme getirilecek olan ağır sosyal yıkım programı, dinci-faşist iktidarın hazırlandığı saldırıların ilki ve en önemlisidir. Seçimlerin hemen ardından tekeli sermaye örgütlerinin ağır

birliği halinde “artık ekonomiye odaklanmalı” söyleminin anlamı da budur.

Ekonomik ve sosyal yıkım saldırısının kaçınılmaz olarak doğuracağı hoşnutsuzluk ve mücadeleleri dizginlemek üzere, baskı ve terör rejiminin yeni bir düzeyde pekiştirilmesi ise aynı saldırı sürecine eşlik edecek olan politik boyutu oluşturmaktadır. İşçi sınıfı hareketi, genel toplumsal muhalefet ve ilerici-devrimci hareket sosyal yıkımla bağlantılı bu saldırı alanının ana hedefleri durumundadır.

Bir üçüncü temel saldırı alanı, Kürt halkının bölgesel düzeydeki kazanımlarını yok etmeye yönelik sonu gelmeyen adımlardır. Aylardır bu doğrultuda hummalı diplomatik, politik ve askeri hazırlıkları biliyoruz. Seçim sonrası balkon konuşmasında Tayyip Erdoğan’ın buna özellikle vurgulu bir biçimde işaret ettiğini de...

Dinci-faşist iktidarın seçimler sonrası için hazırlandığı dördüncü bir önemli saldırı adımı, bugüne kadarki siyasal kazanımlarına anayasal düzeyde hukuksal bir biçim vermek üzere düşünülen “yeni anayasa”dır. Bu hazırlık doğal olarak dinci-gerici esasların kamusal ve toplumsal yaşama yeni bir düzeyde dayatılmasına yönelik bir dizi adımın önünü açmak niyet ve hesabını da içermektedir.

Yaşadığı seçim yenilgisi dinci faşist iktidarı bu saldırıların hiçbirinden alıkoymayacaktır. Ama genel seçimlerdeki başarıyı bir yerel seçim başarısıyla pekiştirme ve tüm bu saldırılara buradan alınan politik-moral güçle girişme hesabı halen boşa çıkmış durumdadır. Bu da iktidarın tüm saldırı alanlarında işinin her bakımdan daha zor olacağı anlamına gelmektedir.

5- İktidarın ilk iki saldırı maddesinde herhangi bir yeni tercih yapmak şansı yoktur. Çöküntü halindeki ekonomiyi bir parça rahatlatmak için resmi ya da örtülü IMF reçetesi uygulanacaktır. Doğuracağı tepkiler her yolla dizginlenmeye ve eyleme dönüştüğü her durumda ezilmeye çalışılacaktır. Tersinden ise, işçi sınıfı ve emekçilerin bu pervasızlığa karşı direnebilmesinin politik ve moral olanakları düne göre daha güçlüdür. 2023 Mayıs seçimlerinin yarattığı derin

hayal kırıklığı ve moral yıkım, iktidarın beklenmedik bir seçim yenilgisi karşısında bu kez tersinden abartılı bir iyimserliğe ve özgüvene yol açmıştır. Bu, etkin saldırılar karşısında kitlelerin direncini muhakkak ki artıracaktır. Seçimi izleyen Van saldırısı karşısında gösterilen yaygın ve etkili direniş bunun ilk örneği olmuş, bundan sonrası için de önemli bir emsal oluşturmuştur. Kuşkusuz dinci-faşist iktidar da bunu gözeten ve önünü almaya yönelik hamlelerle ortaya çıkacaktır. Dolayısıyla yeni durumlarda işler Van saldırısını püskürtmedeki denli kolay olmayabilecektir. Kitlelerdeki güven havası korunmalı, ama bu hiçbir biçimde kolay başarı beklentilerine yol açmamalıdır.

6- Seçimi izleyen balkon konuşmasında iki saldırı alanı açıklıkla dile getirilmiştir. İlki izlenen ekonomi politikalarının sürdürülmesi, ikincisi ise Kürt sorununda inkara, imhaya ve savaşa dayalı politikada ısrardır. Seçimi önceleyen ayların yoğun girişimleri ve hazırlıkları dinci-faşist iktidarın bu alandaki kararlılığının bir göstergesidir. Yerel seçimlerin ortaya çıkardığı yeni tablo onu niyet ve hesaplarından alıkoymayacak, dahası bir bakıma bu politikada ısrara mecbur bırakacaktır. ABD emperyalizmi ve saldırgan NATO bloku ile hızla düzelen ve pekişen ilişkiler, artı uluslararası finans çevrelerine güven vermeye dayalı mevcut ekonomi politikası, iktidarın her seçim kampanyasında etkili bir biçimde kullandığı milliyetçi söyleme, açık soykırıma rağmen İsrail ile ilişkilerin olduğu gibi sürdürülmesi ise din istismarına dayalı politikaya önemli birer darbe olmuştur.

7- İktidarın yeni dönemde nasıl bir Kürt politikası izleyeceğine bu gerçeklerin de ışığında bakmak gerekir. Çözüm süreci çöktüğünden beri Kürt sorunu toplumu yönetmenin, muhalefeti dizayn etmenin ve elbette ki seçimleri kazanabilmenin önemli bir olanağı olageldi dinci-faşist iktidarın elinde. 31 Mart yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı yeni tablo karşısında iktidar bundan böyle bu kirli silahı kullanmaya daha çok muhtaç, adeta mecbur durumdadır. Halen şovenist

histeriyi yeni bir düzeyde depreştirmek, böylece düzen muhalefetini bir kez daha açmaza alarak yedeklemek ve toplumsal desteğini de olanaklıysa bu yolla yeniden güçlendirmek dışında bir seçeneği yoktur. Bu politikanın yeni dönemdeki ağırlıklı uygulama alanı Irak Kürdistanı olacaktır. ABD karşısında artık daha zayıf durumda olan Tayyip Erdoğan iktidarı, Rojava'daki duruma katlanma karşılığında, Güney Kürdistan üzerinden gündeme getirilecek bir savaş için onun desteğini almak peşindedir. İran'ın Irak'taki etkisini sınırlama gibi daha kapsamlı bir hedef çevresinde, bu ABD'nin de özellikle destekleyebileceği bir girişimdir. Tayyip Erdoğan'ın Mayıs ayındaki Beyaz Saray görüşmesinin temel gündemlerinden biri budur ve sonucun ne olacağı buradaki kirli pazarlıkların ardından açıklık kazanacaktır.

8- Ve nihayet dördüncü bir saldırı başlığı olarak "yeni anayasa" sorunu. Yerel seçimlerin ortaya çıkardığı yeni tablo, iktidarı en çok bu konuda zorlayacaktır. Zira seçmen desteğini belirgin biçimde yitirmiş, dahası yirmi yıl sonra ilk kez olarak ikinci parti durumuna düşmüş bir iktidar bu türden bir girişimin uygun politik-moral dayanaklarından yoksun kalmıştır. Elbette bu, iktidarı bunu zorlamaktan alıkoymayacaktır. Mevcut parlamentonun dinci-faşist bileşimi iktidar için bu doğrultuda önemli bir olanaktır. Ama bu bileşimin ürünü bir yeni anayasa, parlamenter bir darbe olmaktan öte bir anlam taşımayacak, çok daha büyük sorunları birlikte getirecek, rejim krizine içinden çıkılmaz boyutlar kazandıracaktır.

-III-

9- Batılı emperyalistlerle uyum içinde büyük burjuvazinin tüm kesimleri AKP'nin önünü bizzat açmışlar ve uzun yıllar boyunca onu blok halinde desteklemişlerdi. Ardından AKP kendi özel hedeflerine yönelip sorunlar yarattıkça, büyük burjuvazinin bir kesimi, daha çok da TÜSİAD burjuvazisi, yine batılı emperyalistlerle uyum içinde onu sınırlayacak başarısız arayışlara girmişti. 2018 seçimleriyle birlikte bu arayışlar bir yana bırakıldı. Büyük

burjuvazinin tüm kesimleri yeniden dinci-faşist iktidar etrafında bütünleşti.

Aralık 2018'de toplanan **TKİP VI.**

Kongresi bu yeni durumu açıklıkla kaydetti:

"... Şimdi yeni bir durum var. Artık tüm kesimleriyle büyük burjuvazi yeniden blok halinde dinci-faşist iktidarı desteklemektedir. Ekonomik ve sosyal krizin alabildiğine ağırlaştığı günümüz koşullarında bu onlar payına bir tür zorunluluktur. Zira krizin etki ve sonuçlarına karşı işçi sınıfını ve emekçileri dizginlemekte bugün için daha uygun, işlevli ve olanaklı bir alternatiften yoksundurlar. Mevcut iktidar emekçi kitlelerin bir kesimini dinci-şoven ideolojiyle denetim altında tutmakta, mücadeleye açık öteki kesimlerini ise baskı, yasaklar ve kaba zorla dizginlemektedir. Bu, kriz koşullarında sermaye sınıfının bütünü için vazgeçilemez bir imkandır. Nitekim Tayyip Erdoğan da iktidarının bu yönünü gitgide daha çok öne çıkarmakta, büyük burjuvazinin ve emperyalist odakların desteğini buradan hareketle korumaya ve güçlendirmeye çalışmaktadır." (**Sınfa Karşı Sınıf! / TKİP VI. Kongresi Belgeleri, Eksen Yayıncılık, s.68**)

10- 31 Mart yerel seçimlerinin ortaya çıkardığı tablo, bu tutumda ve tercihte bir değişiklik yaratmış değildir ve görünür bir gelecek için de yaratmayacaktır. Ama yine de seçimlerle birlikte çok önemli bir yeni durum söz konusudur. Çoktandır bir devlet partisi olmanın sağladığı muazzam imkanların yanı sıra bin bir hileyle korumayı başardığı seçmen desteği, AKP'ye içerde tüm kesimleriyle büyük burjuvazi ve dışarda emperyalizm için vazgeçilemez bir konum kazandırıyor. Ama artık bu konum içerde olduğu kadar dışarıda da tartışmalı hale gelmiştir. Şimdi dışarda emperyalistler ve içerde tekeli burjuvazi, birbiriyle uyumlu biçimde, ikili bir avantaj elde etmişlerdir: İktidarın son seçimlerle tescillenen zayıflığını mümkün mertebe istismar ederek icraat ve dolayısıyla hizmetlerinden en iyi biçimde yararlanmak, fakat öte yandan İmamoğlu CHP'si şahsında ortaya çıkan yeni alternatifi gelecek için adım adım hazırlamak.

11- 31 Mart seçimlerine emperyalist

dünyadan ve teknelci sermaye örgütlerinden gelen ilk tepkiler bunu açıkça göstermektedir. Özellikle batılı emperyalist çevreler, AKP iktidarının aldığı darbenin altını çizmekte, fakat yeni bir seçime kadarki meşruiyetini hiçbir biçimde tartışma konusu etmemektedirler. Belli ki özellikle son bir yılda belirgin bir uyum çizgisine oturmuş Tayyip Erdoğan ile Türkiye’de ama özellikle de Türkiye’yi çevreleyen kriz bölgelerinde daha yapacakları önemli işler var. Batılı emperyalistlerle uyumu her zaman koruyan işbirlikçi teknelci sermaye çevreleri ise, ortaya çıkan yeni güç dengesini kesin bir imkan olarak gördükleri halde seçim sonuçları değerlendirmesine girmeden iktidarın artık ekonomiye odaklanması gerektiğinin altını çizmektedirler. Bu arada, önümüzde seçimsiz geçecek dört yıllık önemli bir zaman dilimi var diyerek iktidarın meşruiyetini özenle vurgulamaktadırlar. Kendini şimdiden bir sonraki seçimin favorisi olarak gören CHP yönetimi de herhangi bir erken seçim talebi olmadığını altını çizerek bu konuda onlarla uyumlu hareket etmektedir. Böylece bir yandan halka ağır bir fatura ödeterek bataktaki ekonomiyi düze çıkarma misyonu üstlenmiş iktidarın daha da yıpranmasını beklemekte, öte yandan büyük burjuvaziye ve emperyalizme sorumlu muhalefet mesajı vermektedir.

12- Teknelci sermaye örgütleri seçim sonuçlarını yorumlamaktan özenle kaçınarak, en fazla seçimi Türk demokrasisinin yeni bir olgunluk sınavı sayıp geçerek ağız birliği halinde “artık ekonomiye odaklanmalı” mesajı verdiklerini ifade etmiştik. Ama içlerinden birinin, AKP’ye geçmişte alternatif aramaya niyetlenmiş ama başarısız kalınca uzun yıllar boyunca geri çekilerek onu desteklemiş TÜSİAD’ın son derece kısa mesajında yer alan şu ifadeler yine de dikkat çekicidir: “...*Yerel seçimlerin ardından ekonomimizi, demokrasimizi ve hukuk sistemimizi güçlendirecek yapısal reformlara hızla odaklanarak daha gelişmiş, saygın, adil ve çevreci Türkiye hedefine ulaşmak üzere elbirliğiyle çalışmalıyız.*” “Demokrasi ve hukuk sistemi” ya da “saygın, adil ve çevreci

Türkiye” bahsinde AKP’nin tam yirmi yıldır ne yapmakta olduğu çok iyi bilindiğine göre, bu vurguları aynı zamanda bir alternatif ihtiyacı olarak değerlendirmek gerekmektedir.

te yandan, 31 Mart seçimlerinden yalnızca bir gün önce, Tayyip Erdoğan’ın silah tüccarı damadını en güçlü “veliaht” ilan eden bir makale yayınlayan *Wall Street Journal*, seçimlerin hemen ardından yaptığı değerlendirmede, “*Seçimler, İmamoğlu’nun muhalefeti birleştirebilecek bir yıldız gücüyle Erdoğan’ın en zorlu rakibi olma yolundaki konumunu pekiştirdi*”ğinin altını çizdi. Bu tespiti şu değerlendirme izledi: “... *Cumhurbaşkanı kitleleri ateşlemek için milliyetçilik ve İslamcı popülizmi bir arada kullandı. Ancak bu artık başarısız yönetimin üstesinden gelmek için yeterli olmayabilir. Türkiye’nin daha iyi bir yönetime, Batı’nın da Ankara’da daha iyi bir NATO mütefinkine ihtiyacı var. 31 Mart’taki sonuçlar Türk demokrasisinin henüz ölmediğini gösteriyor.*”

Amerikan finans çevrelerinin ve dolayısıyla emperyalist dünyanın bu son derece önemli ve etkili organının vurgulu harflerle verdiğimiz cümlesi, batı emperyalizmi ve onlarla tam uyum halindeki TÜSİAD sermayesi hesabına tanımlanmış son derece açık bir ihtiyaç ve hedefe işaret etmektedir. Bu mesajı herkesten daha iyi anlayıp alabilecek konumda olan CHP ve onun yükselen yıldızı Ekrem İmamoğlu, AKP’siz AKP düzenini devralmak üzere, “sorumlu muhalefet” çizgisinde sabırla sıralarını ve zamanlarını bekleyeceklerdir.

-IV-

13- 2019’da olduğu gibi 31 Mart 2024 yerel seçimlerinin de Kürdistan illeri açısından önemi, kayyumlarla gasp edilen belediyelerden gelmekteydi. Tıpkı 2019’da olduğu gibi hile ve gaspla elde tutulabilen birkaçı hariç, Kürt siyasal hareketi tüm ötekilerini bir kez daha geri almayı başarmıştır. 2015’ten beri kesintisiz bir biçimde süren çok yönlü ezip teslim alma saldırılarına rağmen bunu başarabilmiş olmak, Kürt halkı ve hareketinin ortaya koyduğu güçlü ve onurlu direnişin bir göstergesidir.

Dinci-faşist gericiğin toplumun üstüne adeta bunalıcı bir karabasan olarak bindiği bugünün Türkiye'sinde bunun büyük bir önemi vardır. Van saldırısının püskürtülmesinde ortaya konulan direncin iktidar karşıtı toplumsal katmanlar üzerinde yarattığı olumlu moral etki bile bu konuda bir fikir vermektedir.

14- Kapitalist düzen altında yerel yönetimler merkezi iktidarın yerel uzantısı, dolayısıyla burjuva iktidar aygıtının organik bir parçasıdır. Yerel yönetimlere ilişkin tüm siyasal, idari, hukuki ve elbette iktisadi-mali ilişki ve düzenlemeler buna göre oluşturulur. Burjuva sınıf egemenliğinin bütünsel işleyişi bakımından zorunlu görülen uyum bu yolla güvence altına alınmış olur. Bu uyumu aşmaya yönelecek her girişim ise ya çok yönlü bir kuşatmayla etkisizleştirilir ya da kaba önlemlerle dosdoğru bertaraf edilir. Kürdistan illerinde izlenen kayyum politikası bu ikinci durumun iyi bir örneğidir. Dahası ne tarihin bu evresine ve ne de Türkiye'ye özgüdür. Bunu bilmemek dünya işçi sınıfı hareketinin temel önemde bir deneyim alanından habersiz olmak, bilip de bilmezlikten gelmek ise ideolojik ve moral bir çürüme yaşamak anlamına gelmektedir.

15- Yerel seçimler konusunda kötü ünlü İngiliz fabianizminden II. Enternasyonal'e miras "belediye sosyalizmi" konusunda partimiz, 2004 yerel seçimlerinden beri, yani tam yirmi yıldır ilkeli bir mücadele yürütmektedir. Bir önceki (31 Mart 2019) yerel seçimlere ilişkin değerlendirmemizin sonuç bölümünü oluşturan aşağıdaki pasaj, son seçimlerin ardından sola ilişkin söylenebileceklerin esasını zaten içermektedir:

"Seçimlerden devrimci politik amaçlarla yararlanmak ile kapitalist düzenin temel gerçeklerini unutarak reformist boş hayaller yaymak temelden farklı şeylerdir. Devrimciler yerel seçimlere, kurulu düzen tabanı üzerinde tümüyle farklı bir yerel yönetim deneyimi ile sorunları çözebileceklerini iddia etmek için değil, fakat tam da bunun bu düzenin temelleri korundukça neden yapılamayacağını anlatmak üzere katılırlar. Merkezi siyasal iktidar (ve başlıca kamu gelirleri) burjuvazinin

elinde ve birikmiş zenginlikler sermayenin tekelinde kaldığı sürece, yapılabileceklerin ancak çok sınırlı, çok iğreti ve tümüyle geçici olabileceğini yüreklilikle söylerler. Son derece küçük bir yerleşim alanının sınırlı bazı başarılarını alıp 'komünist belediyecilik modeli' olarak sunmak, kitleleri boş hayallerle aldatmak ve reformizmin değirmenine su taşımaktır.

"Bunlar yüzyıllık tartışmalardır. Dünya komünist ve işçi hareketinin bu konuda yüzyılı aşan bir deneyimi vardır. Genel sonuç şudur: Parlamentarizme, onun özel bir uzantısı olarak millendarizme (bakanlıkçılık) ve nihayet belediye sosyalizmine eğilim, devrimci olmak iddiasındaki akımlar için zamanla ve kaçınılmaz bir biçimde bozulmanın ve çürümenin en kestirme yoludur. Salt klasik bir örnek oluşturan İkinci Enternasyonal değil, fakat Komünist Enternasyonal ürünü devrimci sınıf partilerinin İkinci Dünya Savaşı sonrası deneyimleri de bu gerçeğin en tam, en kesin, en tartışmasız bir doğrulanması olmuştur." (31 Mart yerel seçimleri üzerine, **EKİM**, Sayı: 316, 2 Nisan 2019)

16- 31 Mart yerel seçimleri parlamenter reformizmin, onun yerel seçimlere uyarlanmış biçimi olan "belediye sosyalizmi" heveslerinin açık bir iflası olmuştur. Onca söze, emeğe, çabaya rağmen elde edilen sözde "başarı", 1970'lerin devrimci yükselişi döneminde solun kaleleri durumundaki bazı yerellerdeki sınırlı bir oy desteğinden ibaret kalmıştır. Dersim, Defne, Samandağ, hatta artık tümüyle bir burjuva semti olan Kadıköy, bunun örnekleridir. Seçim çalışmalarıyla burada sola yeni güçler kazanılmamış, zaten sola ait olan hazır bir birikim üzerine reformist sol grupların, özellikle de SİP hiziplerinin, onun liberal ile devletçi kanatlarının kısır çekişmesi yaşanmıştır. Bu arada gülünç bile denemeyecek ciddiyetsizlikle "komünist belediyeciliğin" kalesi sayılan Dersim'de, CHP ve AKP adayları 8 ilçeden 6'sını kazanarak, son on yıldır boş gevezeliklere konu edilen bir tartışmayı da böylece noktalamışlardır.

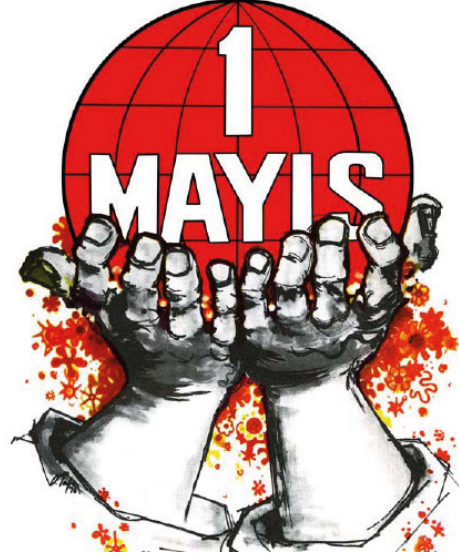
1 Mayıs'ı kazanmak için!

Geçtiğimiz sene 1 Mayıs'ta merkezi seçimlerin yarattığı atmosfer etkili olmuştu. Düzen muhalefeti ile el ele vererek işçi ve emekçilere sahte vaatler dağıtanlar ile bürokrat sendika başkanları "Gelecek sene 1 Mayıs'ta Taksim'de olacağız" demekten geri durmamışlardı. Devrimci bir odağın yaratılamadığı, işçi ve emekçilerin alabildiğine örgütsüzlüğe itildiği bu süreçte, AKP karşıtı emekçiler açısından düzen muhalefeti ve onun peşi sıra giden reformist sol hareketin yarattığı hava bir "umut" olmuştu.

Düzen muhalefetinin seçimlerde aldığı yenilginin ardından "AKP'yi sandıkta göndereceğiz" havası dağıldı. Sahte hayallere kapılan pek çok işçi ve emekçi için bu durum büyük bir moral bozukluğu yarattı. Yanı sıra devrim iddiasını yitirmiş pek çok sol çevre açısından da moral bozukluğu ve fiili-meşru mücadele açısından iddiasızlaşma daha da belirginleşti. Seçimler üzerinden özeleştiriler yapıldı. Devrimci mücadelenin örgütlenmesinin esas olması gerektiği üzerine yazılıp çizildi. Ta ki yerel seçim süreci yaklaşıncaya kadar.

Yerel seçimlerin gelip çatmasıyla birlikte reformist sol hareket açısından tablo tekrar tersine döndü. "Belediye sosyalizmi" vb. argümanlar üzerinden tekrar seçim çalışmalarına odaklanıldı. Düzen muhalefetiyle kol kola, yine işçi ve emekçilere sahte hayaller pompalanmaya başladı. Baskı ve zorbalıkla ağır sömürü koşullarına mahkûm edilmeye çalışılan işçi ve emekçilerin mücadele sahnesinde kendisini gösterebileceği önemli bir gün olan 1 Mayıs süreci bir kez daha seçimlerin gölgesinde kaldı.

Yerel seçimlerde tek adam rejimi beklenmeyen bir yenilgi aldı. Bu moral açıdan olumlu bir hava yaratmış olsa da, Taksim yasağı koşullarında bürokratların nasıl davranacakları bir sır değil. Sendika bürokratları güçlü bir basınçla karşılaşmadıkları durumda, Taksim çağrılarının arkasında durmayacaklardır. Zira "Taksim'de olacağız" açıklaması dışında 1 Mayıs'a dair herhangi bir hazırlık gözlenmemektedir. Son yıllarda yaptıkları gibi son günlere sıkıştırılmış,

devrimci-ilerici güçleri kendi geri tutum ve programlarına yedeklemeye çabalayan adımlar atmaları şaşırtıcı olmayacaktır.

Emek cephesindeki tüm samimi güçlerin yapması gereken, zaman geçirmeden fabrika ve havzalarda 1 Mayıs'a hazırlık için somut adımlar atmaktır. Son günlerde yapılan açıklamaların, fabrikalarda okunan bildirilerin durumu kurtarma adımları olmanın ötesine geçmeyeceği açıktır.

1 Mayıs'a sayılı günler kala bu atmosferi değiştirmek için komünistlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

* Çalışma yürütülen tüm alanlarda en geniş bileşenle tarihsel ve sınıfsal özüne uygun bir 1 Mayıs süreci örebilmek için tüm güç ve imkanlar zorlanmalıdır. Sendikal bürokrasinin oldu bittiye getiren, kendisini dayatan tutumları karşısında taraflaştırabileceğimiz en geniş bileşenle bu tutumlar boşa düşürülmelidir. Sendika ağalarının miting kürsülerinden hamasi laflar etmesinin önüne geçilmeli, 1 Mayıs kürsüsünde o kürsünün gerçek sahibi olan direnişçi, öncü-devrimci işçilerin söz alması için uğraşılmalıdır. 1 Mayıs öncesinde sendika bürokratlarının fabrika ve sanayi havzalarında işçileri 1 Mayıs'a hazırlamak için bıraktığı boşluğu, devrimci-ilerici güçler ile

(Devamı s.16'da)

TKİP VII. Kongresi/ Tartışma tutanaklarından...

Kadın hareketi ve kadın çalışması

Selin: Kadın Bürosu olarak kongreye sunduğumuz metnin yanısıra, kongreyi önceleyen yıl içerisinde hazırladığımız bir başka metin var önümüzde. Bu metinlerde önemli bazı değerlendirmeler ve tespitler var. Öte yandan VI. Parti Kongresi'nde yapılan değerlendirmeler ve saptanan görevler büyük oranda geçerliliğini koruyor.

Bunların da ışığında güncel tabloyu gözden geçirmek gerekirse:

Hemen her değerlendirmede vurguladığımız gibi, kadın hareketi halen toplumsal hareketin en diri ve aktif kesimini oluşturmaya devam ediyor. Hareket feminist bir çizgide, feminist hareketin sürükleyiciliğinde ilerliyor. Bu açıdan bir değişiklik yok.

Yine de yaşanan belli gelişmeler kadın hareketini de etkilemiş durumda. Gezi Direnişi'nin ardından yükselen bir kadın hareketinden bahsediyorduk. Gezi sürecinde kadınlar, özellikle genç kadınlar direnişin en aktif bileşenydi. Sonrasında da kadın hareketi, feminist gece yürüyüşleri en kitlesel dönemlerini yaşadı. 2016'daki darbe girişimi ile bir süre sekteye uğrasa da ardından hızlıca toparlandı ve kesintisiz olarak kadın mücadelesi devam etmiş oldu. Özellikle 8 Martlar'da ve 25 Kasımlar'da, yasaklı olmasına rağmen eylemler gerçekleştirildi.

Bunların dışında kadın cinayetlerine ve çocuk istismarına karşı toplumsal tepkiye konu olan eylemler devam etti. Özgecan Aslan'ın katledilmesi toplumsal planda büyük bir patlama yaratmıştı. Ardından başka bazı kadın cinayetleri de büyük bir öfke patlamasına dönüştü. Kadın hareketinin çağrısıyla pek çok yerde eylemler yapıldı. Özgecan eylemlerinde olduğu gibi, erkek katılımının da olduğu kitlesel eylemli süreçler yaşandı.

15 Temmuz 2016 darbe girişimi süreci kadın

hareketini etkileyerek belli bir sınıra çekilmesine yol açtı. Ardından pandemi süreci yaşandı. Pandemiye uzun süreli kapanma tüm toplumsal muhalefet gibi kadın hareketini de etkiledi. Belli bir geri çekilme yaşandı.

AKP iktidarı gerici müttefikleri ile birlikte çok özel tarzda yükleniyor kadınlara. Daha özelinde de mücadeleyi örgütleyen dinamik kesimlere yönelimi var. Her fırsatta hem söylemleriyle hem de pratikte kadın hareketini ezmeye çalışıyor. Kadınların kazanılmış hakları hedef haline getiriliyor. Uygulanmayan İstanbul Sözleşmesi'nin iptal edilmesi örneğinde olduğu gibi, kadınların zaten sınırlı olan kazanımları hepten tırpanlanmaya çalışılıyor.

Uzun bir dönemdir iktidarın çok yönlü saldırılarının öncelikli hedeflerinden biri kadınlar. Bunun gerisinde kadın hareketinin dinamizminden korkmaları var. Çünkü tüm saldırılara rağmen kadınlar mücadeleden vazgeçmiyorlar. Bu direncin ortaya çıkardığı ve beslediği bir kadın hareketi gerçekliği var.

Kadın hareketinin tablosuna baktığımızda, feministlerin ön planda olduğunu görüyoruz. Ama parçalı bir tabloları var. Daha önceki değerlendirmelerimizde hareketin tablosunu ayrıntılı olarak sunmuştuk. Bu parçalı tabloya rağmen aralarında ideolojik temelli ayrımlar yok. Kadın hareketinin tüm bileşenleri feminizm ortak paydasında birleşiyorlar. Bunlar aynı zamanda reformist sol hareketin de bir parçası, onun kadın hareketi içindeki uzantıları durumundalar.

Reformist akımlardan bağımsız olan feministler farklı bir bileşeni oluşturuyor. Bunlar Kürt hareketi ile birlikte hareket ediyorlar, ondan güç ve destek alıyorlar.

Yanısıra, kendince bir odak olarak öne çıkan, EHP'nin örgütleyicisi olduğu, Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu ve Kadın Meclisleri var.

Sınıf çalışması içindeki reformist sol akımların kadın çalışmasına gelince... Burada ön planda EMEP'e bağlı "Ekmek ve Gül" çalışması var. Yanısıra UIDDER ve DİP'in çalışmaları var. Sınıf çalışması yürüten bu akımlar kadın işçilere yönelik daha sistematik bir yönelim içindeler. Özellikle sendikalarda temsilcilik vb. üzerinden somut bağlantılar yakalayabiliyor, yer yer etkili olabiliyorlar. Sendikalar cephesinde ise Birleşik Metal ile Petrol-İş'in kadın çalışmaları var.

Değerlendirmelerimizde de vurguladığımız gibi, feministlerin denetimindeki kadın hareketi artık bir sınıra dayanmış durumda. Hareket iktidarın saldırılarıyla, yaratılan baskı ve korku atmosferiyle bir ölçüde dizginlenmiş sayılır. Kadın hareketine öncülük edenlerin tablosu, feminist hareketin yapısal olarak sınırlı konumu bu gerilemede etkili oldu. Zira Gece Yürüyüşlerine öncülük eden bağımsız feministlerin hareketi alıp daha ileriye taşımak, daha örgütlü bir forma sokmak, daha da militanlaştırmak, hareketi toplumsallaştırmak gibi hedef ve kaygıları yok. Tam tersine, kadın hareketini kendi dar sınırlarında ve böylece denetimlerinde tutmak için özel bir çaba sarf ediyorlar.

Bu noktada, bağımsız feministlerle birlikte hareket eden örgütlü reformist kesimlerin onların yedeğine düştüğüne, çok da farklı bir inisiyatif göstermediklerine, yaşanan eylemli süreçlerde tanık oluyoruz.

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun devletin kolluk kuvvetleriyle karşı karşıya gelen bir duruşu zaten yok. Polisle karşı karşıya gelenlerin tablosu ise açık. Özellikle son dönemde 8 Mart eylemlerinde şunu gözlemledik. Polisle bir pazarlık sürecine giriliyor ve bir noktada uzlaşıyor. Bu çerçevede önden belirlenmiş bir yere, Cihangir'e yönlendiriliyor insanlar. Orada megafonlar vb. her şey önden hazır, program yapılıyor ve eylem sonlandırılıyor.

Katılımda geçmiş senelere göre azalma var. Yoğun polis önlemleri nedeniyle bir kısım alana ulaşamıyor. Öte yandan baskı atmosferi insanları etkiliyor. Buna rağmen gene de önemli bir kesim eylemlere katılıyor. Katılanların profiline baktığımızda, özellikle küçük burjuva katmanlara mensup genç kadınların yoğunlukta olduğunu görüyoruz. Elbette her sınıftan ve yaştan kadınlar

da katılıyor eylemlere.

İçerik olarak kendini AKP karşıtlığı üzerinden ifade eden, onun baskıcı, gerici, kadın düşmanı politikalarına ve gündemleşen sorunlara duyulan öfkeyle kadınların sokağa çıktığı eylemler bunlar. Eylemlerde politik şiarlar da yükseltiliyor. Kürsüden okunan metinlerde ise feministlerin bakış açısıyla kadın mücadelesi, "kadın devrimi", patriarkaya karşı mücadele vb. ortaya konuluyor. AKP iktidarına karşı mücadele izlenen hattın eksenini oluşturuyor.

Kadın hareketinin genel tablosu böyle. Bu konuda VI. Parti Kongresi'nde önemli tartışmalar yürütülmüş, feministlerin denetimindeki kadın hareketiyle ilişkiler konusunda önemli tespitler yapılmıştı. Böylesine toplumsallaşan bir harekete elbette ilgisiz kalamazdık. Eylemlere katılım sağlıyoruz ve kendi bağımsız politikamızı daha güçlü şekilde hayata geçirmeye çalışıyoruz.

Kadın sorununu devrimci bakış açısıyla ele alan tek hareketiz. Gelinek yerde solda bu konuda artık neredeyse yalnız kaldığımız söyleyebiliriz. Bir dizi çevreyle yaptığımız tartışmalarda bunu daha net görebiliyoruz. Bu yalnızlığa aldırılmayarak kadın hareketine devrimci açıdan müdahale etmeye çalışıyoruz. Çalışmamızı güçlendirmemiz, kadın hareketine politik müdahalenin imkanlarını da artırıyor.

Bağımsız çalışmamız ve eylem hattımız, çevremizi de motive ediyor. 25 Kasım, 8 Mart eylemlerimizi İstanbul merkezli yaptık. Politik etki alanımızı genişletmek için, bağımsız çalışmamızı daha da güçlendirmemiz gerekiyor.

Kadın çalışmamızda bizim için aslolan, genel siyasal çalışmamız içinde yerini ve anlamını bulan, dolayısıyla sınıf çalışmamızın temel bir unsuru olarak ele alınan bir çalışmadır. Bu çerçevede işçi kadın çalışmamızı güçlendirmeyi hedefliyoruz. Bugün yaşadığımız zayıflık sınıf çalışmamızın güncel tablosu ile bağlantılı. Doğallığında zayıf bir işçi kadın çalışmamız var. Değerlendirmelerimizde de sürekli vurgulandığı gibi, bizim kadın hareketinde bir taraflaşma yaratmamızı sağlayacak olan, sınıf hareketi içerisinde güç olabilmemiz, böylece de işçi kadınlar üzerinden etkili bir taraflaşmayı başarabilmemizdir.

Bu önemli noktayı gözden kaçırmıyoruz. Ama bunun beklemeci bir tutuma yol açmaması

gerektiğinin de bilincindeyiz. Mevcut güç ve olanaklarımızla kendi bağımsız çalışmamızı görünür kılmak, buradan aldığımız güçle kadın hareketine müdahale etmek ve işçi kadınlar içerisinde bir güç olabilmek, bunun yol ve yöntemlerini geliştirebilmek gerekiyor.

Sonuçta hala da sınırlı deneyimlerimiz var. **Greif Direnişi** başlı başına başarılı bir deneyimdi. Greif’deki kadın komisyonu önemli bir deneyim oldu. VI. Kongre’yi izleyen dönemde de sınırlı ama anlamlı deneyimlerimiz var. **Sinbo, SML, Alba** direnişleri bize kadın çalışmamızda dayanmamız gereken ekseni gösteriyor. Buralarda bir şeyler yaratabildiğimiz ölçüde, böylece genel kadın hareketi üzerinde de daha etkili olabildiğimizi, taraflaşma yaratabildiğimizi, bu sınırlı deneyimler üzerinden bile gözlemleyebiliyoruz.

Sinbo’da tek başına direnen genç bir kadın işçinin yarattığı etki çok farklı oldu. Türkiye’de olduğu kadar Avrupa’da da bir yankısı oldu. Bu direniş kadın işçilerin yaşadığı sorunlar temelli değil fakat sınıfın genelini ilgilendiren Kod 29’a karşı bir mücadele idi. Ama genç bir kadın işçi olarak tacize, mobbinge karşı da verilen bir direnişti. Biz bunları direnişin temel gündemleri haline getirdik, böylece 25 Kasım ve 8 Mart’ı eylemlerine de mal ettik.

SML direnişiyle birlikte fabrika önünde etkinlikler yaptığımızda, kadın örgütlerinin bir kısmı üzerinden bir etki yaratıp karşılık görebildik. Çünkü bu kadın örgütleriyle başka koşullarda yan yana gelip ortak iş yapamıyoruz. Ama burada başardık. Bu da izlenmesi gereken çizgi konusunda anlamlı bir pratik deneyim oldu.

Cihan: Önümüzdeki dönem kadın sorunu, dolayısıyla kadın hareketi için çok daha önemli ve zor bir dönem olacak. Kadınlara yönelik bir dizi yeni saldırı gündeme gelecek. Mevcut aşırı gerici parlamento bileşimi sayesinde kadın düşmanı birtakım düzenlemeler çok daha rahat bir şekilde gerçekleştirilecek. CHP kontenjanından meclise giren partilerin bir kısmı, belki de tümü, anayasal düzeydeki belli düzenlemelere bile destek verebilecek. Bu kuşkusuz beraberinde kadınların tepkisini ve direnişini de getirecek.

Kadın hareketi belli bir düzeyde kendini bulmuş bulunuyor. Bir kimliği, kişiliği var. Bizim bakış açımızla elbette çok tartışmalı yönleri

var. Ama toplamda toplum içinde bir ağırlığı, bir meşruiyeti de var. Dinci-faşist iktidarcı üzerine en zor gidilebilen toplumsal muhalefet hareketi aynı zamanda. Gece yürüyüşleri vb. zorbalıkla bir ölçüde engelleniyor ama kadınların tepkisinin toplumda bir meşruluğu var. Gerici iktidar bildiğini okuyor ama hareketi kabaca bastırmak yoluna da gidemiyor. Zira zorbalıkla bastırılacak türden değil bu hareket.

Demokratik bir muhtevaya sahip ilerici kadın hareketinin bu çerçevede taşıdığı anlamı ve önemi görmek ve gözetmek durumdayız. Fakat öte yandan, bizim için önemli olanın, kadın sorununa ve dolayısıyla kadın çalışmasına sınıf sorununun ve sınıf çalışmasının bir parçası olarak bakmak olduğunu da bir an bile unutmamalıyız.

Sunumu yapan yoldaş sınıf alanından bizimle bağlantılı belli örnekler verdi. Bu alandaki gelişmeler ve dolayısıyla açıklayıcı örnekler salt bizim faaliyetimizin somut sonuçları üzerinden de bakmamak gerekir. Sınıf hareketi son zamanlarda bizden öteye çok anlamlı örnekler yaşadı bu alanda. Yakın geçmişte **Flormar** direnişini, daha yakın zamanlarda **Farplas** direnişini yaşadık. Gençlik kadın işçiler bu direnişin içinde, dahası en önünde idiler. Direniş boyunca militan ve sürükleyici bir tutum içindeydiler. Erkek işçilerle birlikte, onlarla omuz omuza direniyorlardı. Sınıflar mücadelesinin gerçek alanı işte tam da bu. Sınıfsal zeminde işler ve ilişkiler işte böyle kendini gösteriyor.

Kadınlara indirgenmiş feminist bakış açısı ise dar anlamda bir yaşam tarzı ve tercihi mücadelesi veriyor. Kendi kişisel yaşamı konusunda özgürce davranabilme talebi var orada. Oysa burada, örneklenen işçi direnişleri şahsında, sınıfsal bir sorun, dolayısıyla gerçek sınıflar mücadelesine açılan son derece anlamlı ve verimli bir alan var. Öte yandan, mobbing, taciz vb. gibi, ezilen cins konumuyla bağlantılı sorunların da, yani dikey kadın hareketini özellikle ilgilendiren sorunların da en anlamlı biçimde gündeme getirilebildiği bir alan burası.

Seçimleri izleyen yeni dönemde işçi sınıfına yönelik yeni kapsamlı saldırılar gündeme getirilecektir. Doğal olarak işçi sınıfı saflarında buna karşı tepkiler gelişecek, yeni direnişler patlak verecektir. Bu tepki ve direnişler içerisinde kadın ağırlıklı işkollarında kadın sorunu bu

biçimiyle de kendisini gösterecektir.

Kuşkusuz genel kadın hareketi sınıf içindeki kadın kitlelerini de etkiliyor. Ama sınıf alanındaki bir hareketlilik, salt kadın işçi sorunundan öte genel bir sınıfsal muhteva taşır. Burada feministlerin yaptıkları bir takım sorunlu tartışmalar olmaz, olamaz. Burada sorunları kadın kimliğine daraltmak olanağı yapısal olarak yoktur. Feminist darlaştırmalardan gelen zaafiyet alanları burada doğallığında oluşmaz, oluşamaz. Burada kadın-erkek işçi doğallığında iç içedir, birliktedir. Örgütlenme ve mücadele süreçlerinde el ele, omuz omuzadır. Burası doğası gereği, cinsiyet ayrımları değil fakat sınıflar mücadelesi alanıdır. Kadın sorunu ve çalışması sözkonusu olduğunda bizim gerçek alanımız işte tam olarak burasıdır.

Biz hâlihazırda dar feminist sınırlarda seyreden genel kadın hareketiyle kesişme noktalarını elbette önemsemeliyiz. Bu hareketi desteklemeli, olanaklı her durumda bizzat katılmamızdır. Yayınlarımızda bu hareketin anlamını ve önemini düzenli bir şekilde yansıtabilmeliyiz.

Ama biz, kadın sorununa ve ezilen cinsin özgürleşme mücadelesine kendi sınıfsal bakış açımızdan hareketle bakmalı, dolayısıyla da kadın hareketine katkımızı da kendi sınıfsal alanımızdan, kendi toplumsal zeminimizden giderek ortaya koyabilmeliyiz.

Genel kadın hareketine yönelmek bizim için işin doğası gereği öncelikli bir tercih değil. Bazı grup ve çevreler buna çok özel bir eğilim duyuyor, bunu kolay güç kazanmanın bir alanı olarak görüyor ve belli güçler de kazanıyorlar. Bu alanı ve buradan gelen başarıyı gönlü rahat bir biçimde onlara bırakabiliriz. Bizim esaslı rolümüz sınıf alanındadır, kadın hareketine katkımızı da buradan geliştirmeliyiz. Kadın hareketini sağlıklı bir zemine kavuşturacak olan da bu alandaki çabalar ve başarılarıdır. Her sınıf ve toplumsal katmandan oluşan dikey kadın hareketi doğası gereği yapısal zaafarla yüz yüzedir.

Demin andığım direnişlerdeki deneyimleri daha yakından incelemek gerekir. Farplas, Flormar ya da Bursa Acarsoy sınıf eksenli kadın çalışmasında ne göstermiş oldu? Anılan direnişlere bu gözle de bakmalı ve sonuçlar çıkarmalıyız. Kadın Bürosu bu tür direnişler

üzerinden de bu temayı basınımızda daha güçlü bir biçimde işleyebilmelidir. Feminist sınırlardaki kadın hareketiyle farkını buradan giderek ortaya koyabilmelidir. Hayatın içinde bu farklılık zaten belirgin biçimde ortaya çıkıyor.

Bunlar birbirine karşıt alternatifler değil kuşkusuz. Ama sonuçta iki farklı kadın hareketi örneği sözkonusu burada.

Biri toplumsal doğası gereği daha gevşek, sınıfsal yönden heterojen, burjuva katmanları da içerdiği için kendini ancak düzen sınırlarında, dolayısıyla reform sınırlarında ortaya koyabilen bir harekettir. Cinsel ezilmişlik ortak paydasına dayanan, bu yönüyle de daha çok yaşam tarzı mücadelesi sınırlarında seyreden bir harekettir.

Ötekisi ise temelde toplumsal nedenlere, dolayısıyla sınıfsal eksene dayalıdır. Kadın ezilmişliği burada kendini tam da sınıfsal nedenlere dayalı, dolayısıyla da sınıfsal mahiyetteki sorunlar üzerinden ortaya koyar. Buna ilişkin özgün istemler ortaya çıkarır. Böylece emekçi kadın hareketine güçlü, sağlıklı ve istikrarlı bir zemin sunar. Öteki emekçi katmanlara mensup kadın kitlelerinin burjuva feminist hareketin ardından sürüklenmesinin önüne geçecek olan da budur. Burada sınıfsal olan ile ezilen cinse özgü olan organik olarak iç içedir. Birbirinden beslenir, birbirini besler.

Birçok konuda olduğu gibi kadın sorununda da devrimci pusulasını yitirmiş ya da bundan zaten yoksun sol grupların feminist cereyana kendilerini kolaylıkla kaptırmış olmaları şaşırtıcı değildir. Bunun bir yanında nerede hareket orada bereket mantığı ve bu mantığın bir uzantısı olarak kolay güç ve etki alanı elde etme faydacılığı vardır. Bu yaklaşım bize göre değil. Feminist hareketi izleyelim ve haklı demokratik muhtevası üzerinden destekleyelim ama bu harekete ilişkin kolaycı heves ve hesaplardan özenle uzak duralım. Biz kendi gerçek sınıfsal alanımızda yoğunlaşmaya bakalım.

Feministlerin genel kadın hareketi üzerindeki hegemonyasında Kürt hareketinin verdiği desteğin çok özel bir rolü olduğunu biliyoruz. Yine de Kürt hareketinin kadın sorununda çok daha sağlıklı bir zeminde durduğunu görmek gerekir. Kürt hareketi on yılları bulan mücadelesi içinde kadın sorununda gerçekten büyük ilerlemeler kaydetti. Etkin, sahici, dinamik,

dirençli kadın militanlar yetiştirdi. Gerilla mücadelesi içinde olduğu kadar açık siyasal mücadele alanında kadınların etkin ve ön planda olduğu bir Kürt ulusal hareketi ile yüz yüzeyiz. Bu gerçekten anlamlı bir başarıdır ve halen Kürt hareketinin en özgün ve güçlü yanlarından biridir. Ve o bu yönelimini Marksizmin etkisine ve bu alanda devrimler deneyiminden öğrenmesini bilmeye borçludur.

Kürt hareketinin kadın sorunu alanındaki başarılarından öğrenmeliyiz. Fakat bizim alanımızın ve dolayısıyla soruna bakışımızın temelden farklı olduğu gerçeğini bir an bile unutmamalıyız. Bizim başarımızın gerçek mahiyeti, devrimci bir sınıf hareketi geliştirme çabamızın sonuçlarına bağlı olarak kendi özgünlüğü içerisinde ortaya çıkacaktır. Partinin kadın sorununa bakışta baştan itibaren güçlü bir konumu var. Partinin mevcut kadrosal bileşimi bile kendi başına bu konuda bir fikir verebilir. Saflarımızda belirgin bir kadın ağırlığı var. Kadın yoldaşlar partide gözle görülür biçimde etkin konumdadırlar.

Ama asıl başarı kendini devrimci sınıf çalışması alanında ortaya koymak durumundadır. Sınıf çalışmamızda bunun bazı anlamlı ilk örnekleri var ama henüz sınırlı. Hedef ve dolayısıyla görev, kadın sorununda parti bünyesinde sağlanan başarıyı sınıf saflarında ortaya çıkarabilmektir. Sınıf hareketi içinde başarılı örnekleri çoğaltabilmektir. Sunumu yapan yoldaşın verdiği örnekler kuşkusuz önemli ama bunlar henüz sınırlı örnekler. Farplas, Flormar türü direnişler önemli. Biz bunun iyi bir örneğini Greif Direnişi üzerinden gösterdik. Hedef, kadın sorunu ve dolayısıyla kadın işçi hareketi konusunda Greif Direnişi üzerinden ortaya çıkan türden örnekleri çoğaltabilmektir.

Yinelemiş olayım; özellikle kadın işçi ağırlıklı son dönem direnişlerinin deneyimlerini incelemeli ve bundan sonuçlar çıkarmalıyız.

Kadın hareketinde dikey ve yatay eksenler, buradan gelen yapısal farklılıklar üzerinde önemle durmalıyız. Halen feministlerin denetimindeki dikey kadın hareketi, temelde burjuva, küçük-burjuva ara katmanlara dayanıyor, dahası önderlik planında onların damgasını taşıyor.

Ama öte yandan sınıf hareketi üzerinden,

emek hareketi üzerinden kendisini gösteren bir başka kadın hareketi damarı var. Son derece sağlıklı, sahici, sınıfsal açıdan homojen olmanın gücüne dayalı, kadın-erkek işçilerin birliğine, dayanışmasına, birlikte örgütlenmesine ve mücadelesine dayalı.

İki hareket arasındaki bu yapısal farklar üzerinde önemle duralım. Bu farkın gerisinde kuşkusuz sınıfsal konum ve kimlik var. İlki sınıfsal açıdan alabildiğine heterojen, dolayısıyla yapısı gereği sınıf uzlaşmasına dayalı bir hareket. İkincisi sınıfsal eksene dayalı ve dolayısıyla sınıflar mücadelesi ekseninde gelişen bir hareket. İlki heterojen toplumsal doğası gereği düzeni aşamayan reform sınırlarında bir hareket. İkincisi sınıfsal doğası gereği nesnel açıdan düzen sınırlarını aşabilecek, potansiyel açıdan devrimci bir toplumsal zemine dayalı bir hareket.

Selin: Farplas, Flormar, Acarsoy gibi bir dizi direnişte kadın işçiler en önde. Bu işçilerin profiline baktığımızda öncelikle genç olduklarını görüyoruz. Öte yandan belirgin bir türbanlı kadın işçi gerçeği göze çarpıyor. Dinsel gericiliğini özellikle son yirmi yılda toplum bünyesinde kazandığı ağırlığın bir yansıması bu.

Ama sonuçta bu kadınlar çalışıyorlar, işçi sınıfı saflarında yer alıyorlar. Bu kategorideki işçi kadınlar çoğu durumda genel kadın eylemlerine katılmazken, fabrika ve işletmelerdeki direnişlerin ön saflarında mücadeleye katılabiliyorlar.

Türbanlı-türbansız işçi kadınların birlikteliğine pek çok işçi direnişi üzerinden tanık olduk. Dahası bu birliktelik erkek sınıf kardeşleriyle de en doğal bir biçimde yaşanıyor. Sorun şu ki, mücadele zeminleri zayıfladığında, zaten dinsel gericiliğin etkisinde olan bu kadınlar, yerleşim alanları üzerinden yeniden aynı gericilik tarafından kuşatılıyorlar. Alba Direnişi sonrasında bunu somut olarak yaşadık. Direnişçi kadınlar kendi yaşam alanlarına döndüklerinde, gericilik, aile ve toplum baskısı, ataerkil anlayış onları yeniden çok çabuk kuşatabiliyor.

Daha tam bir sınıf bilinci kazanmadan, örgütlülüğünü oluşturamadan direnişler sönmüldüğünde, ne yazık ki kalıcı değişimler yaşanmadan bu kadın işçiler kendi geleneksel yaşantılarına geri dönebiliyorlar. Direniş sırasında daha canlı bir ilişki ortamı varken sonrasında bu

sekteye uğrayabiliyor. Mücadeleye atıldıklarında bir adım öne çıkıyorlar. İşte o zaman güçlendirebilmek, bunun için özel müdahalelerde bulunmak gerekiyor.

Bir de, kadın hareketinin genel tablosunu anlatırken atladığım bir konuda kısa bir ekleme yapmak istiyorum. Kadın hareketi feministler tarafından **LGBT** hareketi ile birlikte anılır oldu. Bu da aslında orta sınıf dikey kadın hareketinin git gide sorunun özünden koptuğunu gösteriyor. Bu birliktelik kendini sürekli ortak vurgular ile çağrılar yapılmasında gösteriyor. Örneğin Gece Yürüyüşü'nün çağrı görselinde LGBT bayrağına yer verilerek, belirgin bir yan yana getirme çabası var.

Bunları LGBT'lerin verdiği mücadeleyi küçümsemek için söylemiyorum. Amacım, bu çabaların kadın sorununun gerçek mahiyetinin üstünü örtmesine, sorunu salt bir yaşam tarzı sorununa indirgenmesine dikkat çekmek. Öylesine ki, feminist hareketin temel tartışmasını neredeyse salt LGBT'lerle kurulacak ilişki belirleyebiliyor. Buradan doğru tartışmalar yürütüyorlar. Aslında mevcut düzeyi ve bakış açısını gösteriyor bu. Ama bu durumu o kadar içinden çıkılmaz bir hale getirdi ki, şimdilerde bu çıkmazdan kurtulabilmek için yeni bazı tartışmalar yürütüyorlar.

Öte yandan, İstanbul Sözleşmesi'ni iptali üzerinden kadınların kazanılmış haklarına saldırıldı. Bunlar yeni dönemde artarak devam edecek. Halen **6284 sayılı yasa** gündemde. Bu saldırılar yeni boyutlar kazanacak. Bu süreçlere nasıl yaklaşmamız gerektiği konusunda açıklık yaratma ihtiyacı var.

Kadın Bürosu'nun bir yıl önceki raporunda **ILO 190. Sözleşme** ile ilgili tartışmaları yansıtmıştık. Bir dönem sendikaların gündemindeydi. Bizim de gündemimize girmiş oldu. Bu tarz gündemlerde nasıl tutum alacağımız, şiarlarımızı nasıl formüle edeceğimiz konusunda biraz daha tartışmamız, netliğe kavuşmamız bir ihtiyaç. Örneğin Mv yoldaş kongreye sunduğu değerlendirmede, "**İstanbul Sözleşmesi uygulansın!**" talebini kullanmak konusunda henüz bir açıklık sağlayamadık diyor.

ILO tartışmasını şu şekilde bağlamıştık: Tek başına ILO Sözleşmesi imzalanın demek güdük bir talep ileri sürmektir. ILO Sözleşmesi sınırlı

birtakım haklar içeriyor. Kapitalist patronlar, sorunun çözümünü beraber tartışacak bir taraf olarak görülüyor.

Biz yaptığımız tartışmalar sonucu, "*ILO 190 sözleşmesi imzalanın! Fabrikalarda, işyerlerinde şiddet, taciz ve mobbinge karşı etkin önlemler alınsın! Kadın işçilerin ağırlıkta olduğu denetleme mekanizmaları kurulsun!*" türünden bir formülasyon ortaya koymak yoluna gitmiştik.

6284 sayılı yasaya saldırı gündeme geldiğinde bu tartışmalar yeniden karşımıza çıkacak. Bu konuda ne diyeceğiz? 6284 uygulansın, korunsun diyecek miyiz?

Cihan: "İstanbul Sözleşmesi'nin iptali, 6284 sayılı yasanın iptali vb. üzerinden, dinci-faşist iktidar topluma kendi gerici ölçü ve değerlerini dayatıyor. Toplumsal ve kamusal yaşamı buna göre yeniden şekillendirmeye çalışıyor. Feminist çizgideki dikey kadın hareketi ise bunun karşısında uluslararası planda da elde edilmiş sınırlı bazı kazanımları savunmak yoluna gidiyor. Reformları gasp etme ya da karşı yönden koruma mücadelesi bu.

Kazanımların korunması mücadelesi elbette önem taşır. Kadınların kazanılmış hakları elbette savunulmalıdır. Ama "İstanbul Sözleşmesi uygulansın!" demek, kadın hareketi için bir dönemin belirleyici mücadele şiarı, platformu ya da ekseni olabiliyor. Bunu kabul edemeyiz. Bu darlıklara düşemeyiz. Kadın sorununun alabildiğine geniş bir alanı var. İstanbul Sözleşmesi uluslararası burjuva hukukunun kadınlara sunduğu bir kırıntıdan öte bir şey değil. Biz kadın sorununu ve buna ilişkin istemleri kurulu kapitalist düzen ve burjuva sınıf iktidarı gerçeği üzerinden temellendiririz. Devrim ve reform kapsamındaki istemlerimizi de buradan giderek formüle ederiz.

"İstanbul Sözleşmesi uygulansın!" istemini temel eksen haline getirmek, kadın hareketini en dar, en sınırlı, en güdük istemlere endekslemek demektir. Meral Akşener gibi bir faşist bozuntusunun bu sözleşmeye sahip çıkması rastlantı olmak bir yana son derece açıklayıcıdır da. Sonuçta sözkonusu olan kapitalist-emperyalist dünyanın ikiye bölünmüş, aldatıcı, göz boyayıcı hukuku içinde bir uluslararası sözleşmedir. Bunu yüceltmek, bununla sorunların bir ölçüde olsun çözüldüğünü, hiç değilse hafiflediğini ileri

sürmek, bizim işimiz olamaz. Bırakalım bunu doğası gereği burjuva sınırlar içinde hareket eden feminist ve reformist sol akımlar yapsınlar. Biz bu şiarı kullanamayız. Biz bu konuda, İstanbul Sözleşmesi'nin iptali kadınlara yönelik gerici saldırıların yeni bir adımıdır demekle yetiniriz. Ama "İstanbul Sözleşmesi uygulansın!" istemini ileri sürmeyiz, bu bizim işimiz değil. Bunu varsın uluslararası burjuva hukukunun aldatmacalarına derin anlamlar yükleyenler yapsın.

Selin: Biz kendi içinde İstanbul Sözleşmesi'ne değil fakat ona yüklenen aldatıcı ve abartılı anlama karşıyız, bu yeterince açık. Ama şöyle bir soru işareti doğabiliyor: Buna karşı gösterilen tepkilerin haklılığını ve meşruluğunu kabul ediyorsak eğer, ki buna ilişkin eylemlere katılıyoruz, o zaman neden "İstanbul Sözleşmesi uygulansın" demiyoruz sorusu sorulabiliyor.

Cihan: Kafa karışıklığı, İstanbul Sözleşmesi'ni eksen haline getirmekten çıkıyor. İstanbul Sözleşmesi'ni kaldırmak, gericilik için daha genel bir saldırının yalnızca sembolik bir bahanesidir. Sorun İstanbul Sözleşmesi'nden, onun somut içeriğinden öteyedir. Tersinden de kadın hareketinin buna tepkisi, basitçe İstanbul Sözleşmesi uygulansın değil aslında. Dikey feminist kadın hareketi konuyu bu eksenle ele alarak kadına yönelik genel gericilik karşısında kendince bir savunma hattı, bir direnme hattı oluşturmaya çalışıyor. Gerçekte her iki taraf için de sorun İstanbul Sözleşmesi'nin ötesindedir.

Feminist hareketin yarattığı olur olmaz tartışmaların mümkün merteye dışında kalmalı, yürüttükleri her tartışmaya özel bir önem yüklemekten kaçınılmalıdır.

Biz daha çok emek hareketi içerisindeki daha özgün feminist unsurlarla ilgilenelim. Zira onlar dosdoğru bizim alanımızda. Çoğu sendikalar bünyesinde uzman olarak çalışan ilerici insanlar bunlar. Sınıf gerçeğini gözetenek ister istemez sorunu kadın-erkek bütünlüğü içinde ele almak durumunda kalıyorlar. Kadın ve erkeğin birlikte örgütlü olduğu bu mücadelede kadınların özgün istemlerini, sorunlarını, giderek hareketini vurgulamaya, ona ilişkin sorunları ve talepleri formüle etmeye çalışıyorlar. Bunlardan öğrenilebilecek ve yararlanılabilecek şeyler kuşkusuz var. Ama burjuva ara katmanlara dayanan ve onlarla soluk alıp veren feminist

harekete mesafeli duralım. Bu sınıfsal doğası gereği ciddi yapısal zaafı barındıran bir harekettir. Meral Akşener'i "kız kardeş" olarak görece denli gevşek ve liberal bir ideolojik dokusu var. Bu, gerçekte kadın sorununun reformcu istemleri üzerinden gerçekleşen bir sınıf uzlaşması, giderek sınıf işbirliği platformudur.

Bugünkü güçsüzlüğümüze takılmamalıyız. Biz kadın yoldaşlarımız üzerinden bir sınıfın devrimci kadın temsilcileri aynı zamanda. Bu bakış açısıyla sesimiz feminist unsurlardan çok daha tok ve güvenli çıkabilmeli. Feminist saflardaki çoğu anlamsız tartışma ve çekişmelere ilgisiz kalmayı başarabilmeliyiz. Feminist hareket kurulu düzenin içinde bir harekettir, kadın sorununda reformcu sınırlardaki kararlılığına rağmen temel toplumsal sorunlarda egemen sınıf etkisine fazlasıyla açıktır, bunu da unutmamalıyız.

Burjuvazinin uluslararası çapta, ki bu İstanbul Sözleşmesi de öyledir, aldatıcı, göz boyayıcı, sınırlı düzenlemeleri var. Bir yandan da bunu teşhir etmeliyiz. Burjuva düzen altında ve özellikle burjuvazinin kendi inisiyatifi ile gündeme getirilmiş birtakım reformlar aldatmacadan başka bir şey değildir. İstanbul Sözleşmesi de bu kapsamdadır. Emekçilerin gerçek mücadelesi ile kazanılmış haklar, bu çerçevede dışı dışı mücadeleyle elde edilmiş kazanımlar yapısal olarak farklıdır. Burjuvazi her toplumsal muhalefeti, onun ürünü şu veya bu hareketi ehlileştirmek, kendi kabul edilebilir sınırları içine çekmek için bin bir yola başvurmaktadır. Bunu yalnızca kadın sorununda değil her alanda, örneğin çevre, barış vb. türden sorunlarda da yapmaktadır. Çevre yıkımına ve militarizme karşı bir barış hareketi olarak doğan Alman Yeşillerinin bugünkü militarizm yanlısı ve savaş kışkırtıcısı konumuna bakınız, burjuvazinin bu alandaki başarısının düzeyini görmüş olursunuz.

Kadın sorunu kökü tarihin derinliklerinde olan bir ezilen cins sorunu olduğu için bu konuda apayrı bir hassasiyetimiz var. Ama bu bize, bu sorundan hareketle varlık nedeni kazanan feminist hareketin gerçek sınıfsal konumunu ve sınırlarını da hiçbir biçimde unutturmamalıdır. Katı bir sınıfsal mantık var feminist tutum ve davranışlarının gerisinde. Sınıfsal olanı basitçe hiçe sayabiliyor, en azından geri plana

itebiliyorlar. Lütfedip arada bazı direnişlerle dayanışma içerisine giriyorlar. Varsanız baksanız o da oradaki dikey kadın hareketindeki en ilerici kesimlerin bir tutumu olarak ortaya çıkıyor. Burjuva öğelerin işçi kadın direnişleriyle ilgilendiğini de çok zannetmiyorum.

İzleyelim, tanıyalım, yansıtalım ama tartışmasını da bilelim, karşısına alternatif koyalım. Kadın Bürosu'ndaki yoldaşlardan birinin basınıımızda feministlere yönelttiği eleştiri son derece anlamlıdır. Durmadan sözde sınıf indirgemeciliğini eleştirip duruyorsunuz da, tersinden sizler de, sınıfsal olanı ve alanı tümünden gözden geçiriyor olmayasınız, diye soruyordu yoldaş. Kritik önemde açıklayıcı bir sorudur bu.

Feministlerin çoğu anlamsız tartışma konularına tutum yetiştirmeye çalışmak yerine, kendi sınıfsal konumumuz üzerinden onlara karşı etkili bir ideolojik mücadele vermeye bakalım. Bunun için de onlarla aramıza net ayırım çizgileri çekelim. Feminist hareketin karşısına kadın sorunundaki kendi devrimci sınıfsal konum ve tutumumuzla çıkalım. Onların öne çıkardığı önceliklerin karşısına kendi bakış açımızla, kendi önceliklerimizi çıkaralım. Bu bizi o hareketten koparabilir kaygısı da taşımayalım. İlkimiz için öncelikli olan, sınıf hareketi bünyesinde geliştirilmesi gereken işçi kadın hareketidir. İkinci olarak, bunda başarı sağlayabildiğimiz ölçüde, böylece feminist çizgideki genel kadın hareketiyle en sağlıklı biçimde ilişkilene zeminini de kazanmış olacağız.

Sezgin: Kadın Bürosu'nun özellikle belli gündemler üzerinden, 8 Mart'dır, 25 Kasım'dır vb., önemli katkıları oldu. Anlamlı bir iş de yapıyorlar. Fakat zaman zaman tek yanlılığa düşülebildiği görülüyor. Parti yayınlarına gelen yazı katkılarında da göze çarpıyor bu. Kadın sorunu ele alınırken, kadına yönelik şiddet, kadın cinayetleri gibi temalar çok belirgin bir yer tutuyor. Kadın sorununa ilişkin propaganda ve ajitasyon çalışmalarımıza da yansıyor bu tek yanlılık. Oysa AKP'nin sadece kadının cinsel kimliğine dönük saldırıları değil, aynı zamanda kadın emeğine dönük çok kapsamlı saldırılar var. Sorunun ele alınışında bu yön biraz zayıf ya da geri planda kalıyor.

Kadın Bürosu'nun bu tek yanlılığı aşan bir bakış açısı ile hareket edebilmesi gerekiyor.

Az önce yoldaşın işaret ettiği bir nokta vardı; soruna kadın emeği üzerinden de bakabilen feminist unsurlar var, onlarla ilişkilene bakalım demişti. Bunu ben de önemli ve gerekli görüyorum. Örneğin *Kadın İşçi*'nin bu çerçevede yaptığı birtakım çalışmalar var, bir vesileyle bunu görmüş oldum. Gerçekten de AKP iktidarı kadın emeğinin sömürüsünü daha da katmerleştiren çok özel politikaları izliyor. Sendikalardaki feminist kadın uzmanlar bunu çok özel bir tarzda inceliyorlar. Bizim incelememize bile gerek kalmıyor aslında. Bu yönüyle de bakarak sorunun bu yanını öne çıkararak işleyebilmemiz gerekiyor. Bizim pek çok bildirimizde, yazımızda kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet öne çıkıyor sürekli olarak. Kadının sınıfsal kimliğine dönük saldırılar ikinci planda kalıyor.

Aslında AKP döneminde daha çok kadın çalışmaya başladı. Ve kadın emeğine dönük saldırılar bu dönemde çok daha da boyutlanmış durumda. Taşeron sistemi, esnek çalışma, parça başı ücret uygulamaları vb.'nden en çok kadınlar etkileniyorlar. Nitekim yapılan araştırmalar da en korumasız alanlarda, en örgütsüz bir biçimde ve kayıt dışı çalıştıklarını gösteriyor. Kadın sorununu ele alırken sorunun özellikle bu yönlerine dikkat çekebilmemiz gerekiyor.

Cihan: Milyonlarca insan açlık sınırında çalıştırılıyor. Bunun acısını en çok kadınlar, onların içinde de kadın işçiler duyuyor. Kadın cinayetleri bu denli önemseniyor da, her gün yaşarken ölmek denilen de bir toplumsal-sınıfsal gerçeklik var. Tam da kadın sorunu olarak da kendini gösteren bir tarzda... Milyonların açlığa ve sefalete mahkûm edilmesi, bunun sonuçlarıyla en çok onların yüz yüze kalması demektir. Kadın sorununu ele alırken, bu temel önemde gerçeklik üzerine düşünmek durumundayız.

Berdan: Ben de sorunun bir başka yönüne işaret etmek istiyorum. Kadın hareketi son yıllarda önemli bir dinamik ve ilerici bir yön taşıyor. Öte yandan, kadın hareketi ideolojik olarak orta sınıf kimliğinin de ötesinde belirgin bir burjuva ton taşıyor. Bunun yarattığı bir basınç var ve bunu hep akılda tutmak gerekiyor. Genel planda Kürt hareketinin sol üzerindeki ağırlığı ve basıncı ne ise, aynı şey kadın hareketi için de geçerli. Sadece maddi güç olarak değil, ideolojik-politik olarak da...

Gençlik hareketi ve partinin gençlik çalışması

VII. Parti Kongresi, gençlik hareketinin verili durumu üzerine ayrıntılı tartışmalar yapmış, ortaya çıkan sonuçlar üzerinden gençlik çalışmamızın sorunları ve ihtiyaçlarına ilişkin açıklıklar sağlamıştır.

Gençlik hareketi, içerisinde barındırdığı mücadele potansiyellerine rağmen uzun yıllardır süregelen geriliğini aşmayı başaramamıştır. Dönem dönem anlamlı çıkışlar ortaya koysa da hareket olarak kendisini yeni bir düzeyde inşa edemeyen gençlik mücadelesinin bu tablosu, içinde bulunduğumuz tarihsel koşullardan ve toplumsal mücadelenin geri ve zayıf yanlarından bağımsız değildir.

Genel planda 12 Eylül'den bugüne, özel olarak ise gerici-faşist rejimin yirmi yıldır uyguladığı çok yönlü baskı politikaları ve ideolojik-kültürel kuşatma, gençlik kitlelerinin bugünkü tablosunun arka planını oluşturmaktadır.

VII. Kongre bu durumu ilişkin şu değerlendirmeyi yapmaktadır:

“Gençlik hareketinin bugünkü durumu gençlik kitlelerinin bugün içine düşürüldüğü durumla sıkı sıkıya ilintilidir. Gençlik, kurulu düzenin devrim umudunu ve iradesini kırmak için son kırk yıldır toplumun geneline yönelik olarak uyguladığı çok yönlü politikaların en öncelikli hedeflerinden biri olagelmıştır. Bunun gerisinde ‘60’lı ve ‘70’li yıllarda birbirini izleyen iki toplumsal kabarıştı emekçi sınıfların genç katmanlarının tuttuğu çok özel yer vardır. 12 Eylül askeri faşist rejiminin devrimci hareketi ve toplumsal muhalefeti ezme harekâtı, esasında direnen sınıf ve katmanların genç kesimlerini hedef almıştı. İzleyen dönemde baskı politikaları ideolojik-kültürel kuşatma ve yozlaştırma çabalarıyla birleştirildi. Her biçimiyle liberal yozlaştırma politikalarına tüm ‘90’lı yıllar boyunca şoven milliyetçilik ve dinsel gericilik cereyanları eşlik etti. Bu arada her türden direnme eğilimlerini boğmaya yönelik baskı ve sindirme politikaları hızından bir şey

kaybetmedi.”

Günümüz Türkiye’inde yüzünü toplumsal mücadeleye dönen, tabiri caizse akın akın devrime yürüyen bir gençlik kitlesinden söz etmek mümkün değildir. Devrimci mücadelenin alabildiğine gerilemiş olması ve toplumsal hareketin zayıf tablosu ise, bu olguyu kendi cephesinden pekiştirmektedir.

Hal böyleyken, her türden burjuva gericiliği çok yönlü sorunlar yumağı altında ezilen gençlik kitleleri içerisinde kendisine geniş bir alan bulabilmekte, gençliği düzen adına denetim altında tutabilmenin olanaklarını sonuna kadar kullanmaktadır. Bir yanda dinci-faşist iktidar odağının aparatları (tarikatlara, cemaatler, gerici-faşist vakıf ve kurumlar), öte tarafta gerici düzen muhalefetine her türden oluşumu adeta gençliğin üzerine çöreklenmiş durumda. Günümüz gençliği içerisinde, özellikle muhalif kesimlerde seküler milliyetçi akımların ve kemalistlerin hızla güç olabilmemesinin gerisinde de bu aynı olgu yer almaktadır. Yaşadığı çok yönlü sorunlara karşı öfkesi büyüyen ve bu sorunların sorumlusu olarak dinci-faşist iktidarı gören geniş gençlik kesimleri bu akımlara yüzünü dönmemekte, öfkelerini, tepkilerini ve mücadele potansiyellerini düzen siyasetinin bu kanadı üzerinden ortaya koymaktadır:

“Gençlik hareketinin ilerici-devrimci bir çizgide canlanmasını zora sokan bir başka temel önemde etken, geniş gençlik kitleleri içinde dinci-faşist iktidara duyulan tepkinin dikkate değer bir bölümünün de her biçimiyle liberal ya da kemalist akımlar tarafından bloke edilmesidir. İlk gençliğe başta bireycilik ve bireysel kurtuluş olmak üzere her türden bozucu ve yozlaştırıcı etkiyi, ikincisi ise sol söylemlerin de arkasına sığınarak şoven milliyetçiliği taşımaktadır.”

Partimiz gençlik kitlelerinin verili gerçekliğine ilişkin açık bir bakış açısına sahiptir. Gençlik hareketinin ve gençlik çalışmamızın sorunlarını ve zorlanma alanlarını da bu nesnel

tablo üzerinden ele almaktadır.

Öte yandan, gençlik içerisinde ısrarlı ve soluklu bir çalışma yürütme konusunda da açık bir perspektife sahiptir. Zira, bugün için devrime ve devrimci mücadeleye yüzünü dönen bir gençlik kitlesinden bahsedemsek de, gerçeğin öteki yüzünde kendisine dayatılan çok yönlü sorunlarla boğuşan, bu temelde öfkesi dinmeyen ve önemli mücadele potansiyelleri biriktiren bir gençlik tablosu yer almaktadır. Geçtiğimiz aylarda KYK'da yaşanan cinayetin ardından temel talepleri ile harekete geçen ve onlarca kentte eylemler yapan gençlik kitleleri bu gerçeği anlatmaktadır.

Dolayısıyla, gençlik çalışmamızın nesnel zeminlerini burada gören partimiz, gençliği kuşatan çok yönlü sorunlar üzerinden somut taleplere dayalı bir çalışmayı yeni dönemde de ısrarla sürdürecektir. Bu yolla gençlik içerisindeki mücadelecileri unsurlarla buluşturmayı, onları devrimciyleştirmeyi ve gelecek bir gençlik hareketine bu güçlere dayanarak hazırlanmayı esas almaktadır. Yeni dönemde tüm yerel parti örgütleri VII. Kongre'nin tanımladığı şu sorumluluklar üzerinden gençlik çalışmasını

gündemine almalı ve somut bir yönelim içerisine girebilmelidir.

"- Bu tarihsel deneyimi göz önünde bulunduran partimiz, nesnel ve öznel plandaki tüm bu ağır koşullara ve engellere rağmen gençlik çalışmasını ve mücadelesini devrimci bir çizgide ileriye taşıma bakış ve pratiğinde ısrar edecektir. Bugünkü durum konusunda gerçekçi olacak, ama çalışmadaki sabrını, soluğunu ve inadını da koruyacak, kendini gençlik hareketinin yarınki çıkışlarına bugünden hazırlamaya bakacaktır.

- Sonu gelmeyen iktisadi-sosyal yıkım saldırılarının işçi sınıfı ve emekçi katmanların yaşamı üzerindeki ağır tahribatı, doğal olarak onların genç kesimlerini de aynı biçimde etkilemektedir. Beslenme, barınma, ulaşım vb. sorunlar gelinen yerde geniş öğrenci kitlelerini ezmektedir. Yani öğrenci gençlik akademik ve siyasal özgürlükler sorununun yanı sıra, belki ondan da önemli olarak, artık ezici iktisadi ve sosyal sorunlarla yüz yüzedir. Parti gençlik çalışmasında bu önemli olguyu gözetmeli, gençliğin yaşamakta olduğu iktisadi-sosyal ve kültürel sorunlara özel bir ilgi göstermelidir."

1 Mayıs'ı kazanmak...

(Baştarafı s.6'da)

birlikte doldurmak için cüretli adımlar atılmalıdır.

* İstanbul'da 1 Mayıs'la özdeşleşen Taksim Meydanı için en geniş bileşenle ısrar gösterilmelidir. Taksim çağrılarının arkasında durmaları için sendikal bürokrasi üzerinde baskı oluşturulmalı, attıkları her geri adım teşhir edilmelidir. İstanbul'da bir dizi siyasal özne ve sendikanın bu yönde attığı adımlar anlamlıdır. Ancak bu iradenin altını boşaltacak tutumlar karşısında dikkatli olunmalı, bu birlikteliğin ilkeli ve tutarlı bir şekilde sürmesi için çaba sarf edilmelidir.

* Tek adam rejimi Taksim yasağında ısrar edecektir. Bu açıdan Taksim iradesini güçlü tutmak önemlidir. Ancak Taksim'in tekrar kazanılabilmesinin dar grup eylemleri ile mümkün olmadığı ortadadır. Geçmiş deneyimler olumsuz örneklerle doludur. Dar bir grup insanı Taksim'e gönderip kitlesinin çoğunluğunu sendikaların

örgütlediği mitinge katma tutumuyla Taksim'i kazanma imkanı bulunmamaktadır. Bu açıdan ilkeli ve tutarlı bir birliktelik oluşturularak işçi ve emekçiler Taksim'e çağrılmadığı koşullarda, Taksim çağrısının bir anlamı olmayacaktır

* Komünistler tarihsel ve sınıfsal özüne uygun 1 Mayıs için tüm güç ve imkanlarını seferber edeceklerdir. Mücadele ufku seçim sandıklarına sıkıştırılmış işçi ve emekçilere, gerçek kazanımların ancak mücadele ile elde edilebileceği gerçeğini döne döne anlatacaklardır. Gerçek seçimin sandıklarda değil 1 Mayıs'ta en güçlü şekilde alanlarda olmaktan geçtiğini her türlü yol ve yöntemle propaganda edeceklerdir. Tüm çalışma alanlarının özgün koşullarını dikkate alarak, hazırlık komiteleri gibi örgütlenme araçlarını devreye sokarak, başta işçi ilişkileri olmak üzere tüm güçleri bu sürecin parçası haline getirmeye çalışacaklardır.

TKİP VII. Kongresi'ne...

Parti kongresi gündemi üzerine düşünceler

(Orijinali daha hacimli olan bu metin, ön hazırlık çalışması kapsamında TKİP VII. Kongresi'ne sunulmuştur... Anlaşılabilir nedenlerle, parti içi sorunlara ilişkin bölümler, buradaki yayında ya kısaltılmış ya da tümünden çıkartılmıştır...)

Dünya

İki kongre arası dönemde dünya oldukça önemli gelişmelere sahne oldu. Bir yanda pandeminin ortaya çıkardığı tablo, diğer tarafta Rusya-Ukrayna savaşının gösterdiği üzere emperyalist kutuplar arası çelişkinin olduğu aşama... Birbirini bütünleyen ve ayrılan yanları ile bu süreçlerin dünyada emperyalist-kapitalist sistemin gidişatına ilişkin temelli bir değerlendirmeye konu olması gerektiği açık. Kuşkusuz, kongre gündem metninde de ifade edildiği üzere, bu çerçevede önemli değerlendirmelerimiz var. Bununla birlikte, önümüzdeki dönemde, emperyalist-kapitalist sistemin mevcut tablosu üzerine daha da derinlemesine düşünme ihtiyacı ile karşı karşıya olduğumuz da bir gerçektir.

Bilindiği ve sıkça tekrarlandığı üzere, ABD emperyalizmi ile Rusya-Çin eksenindeki hegemonya mücadelesi devam ediyor. Özellikle ekonomik alanda, kimi iddialara göre 2020'li yıllarla birlikte, Çin ekonomisinin ABD'nin dünya üzerindeki hakimiyetini sona erdirecek düzeye ulaşma potansiyeli var. Bu nedenle, her ne kadar Ukrayna Savaşı halen ABD ile Rusya arasında bir bilek güreşi olsa ve bu çerçevede Çin daha dengeli bir politika izlese de, bu süreçte gerilimin merkezinde gerçekte Çin'in olduğunu düşünebiliriz. Son yıllarda otomotiv sektörü üzerinden tartışılan "çip krizi" de belli yanları ile bu gerilimin bir parçası. Çip üretim tekeli ele geçirmek ABD için önemli bir hedef durumunda. Çip üretiminde özel bir yeri olan Tayvan sorununu kaşınması da bunun ürünüdür.

Sonuç olarak, emperyalist dünyadaki rekabetin güncel seyri ve olası gelişmeleri

konusunda, önümüzdeki dönemde bir düşünsel derinleşme süreci içerisine girmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Yine bu konuyla da kesişen yanları ile birlikte ele alınması gereken bir diğer başlık, kapitalizmin teknolojik evrimi. Kapitalist üretim sürecindeki bu dönüşüm, elbette henüz Türkiye için hayalden öte bir şey değil. Teknolojik gelişmenin dünyada önemli bir değişim sürecini tetikleme potansiyelini yabana atmamak gerekiyor. Elbette dünyayı robotlar yönetmeyecek. Ancak "yapay zeka" bugünkü sınırlı haliyle ve sıradan insanların günlük yaşamına entegre olan yapısıyla bile düşündürücü. Örneğin günümüz Türkiye'sinde üniversite öğrencilerinin sıklıkla kullandığı ChatGPT uygulaması ile binlerce sayfalık makaleler taranıp özetini birkaç saniye içinde çıkarmak mümkün.

Sosyal ağlar ve devletin güvenlik aygıtı üzerinden teknolojik evrimin sonuçlarını ise zaten belli vesilelerle tartışıyoruz. Dolayısıyla, kapitalizmin iç evriminden sosyal, politik ve örgütsel güvenliğe dair sonuçlarına kadar, bu süreci daha özel bir çaba ile irdeleyebilmek gerekiyor. Mevcut kadrosal birikimimiz bu çerçevede bir yoğunlaşma için bugün yeterli olmayabilir. Ancak bugünden bu süreci anlamak üzere yönlendirme ve planlamalar yapmak işlevsel olacaktır.

Dünyadaki gelişmeler konusunda bir diğer başlığımız ise kuşkusuz sosyal mücadeleler ve hareketliliklerdir. Sınıf çatışmasının yeniden emperyalist metropollerini de kapsamaması, ya da daha doğru bir ifade ile, bugüne kadar tolere edilen sınıfsal çatışma ve gerilimlerin başlıca

emperyalist merkezlerde de baş göstermeye başlaması elbette önemlidir. 2000'lerin başında yükselen, ardından yerini faşist akımların yükselişine bırakan sol dalganın belli bölgelerde yeniden yükselmeye başlaması ise bir diğer önemli veri.

Kuşkusuz bunlar halihazırda devrimci bir yükseliş olarak değerlendirilebilecek süreçler değil. Ancak dünyanın verili gerçekliği içerisinde bu tablonun reform-devrim çatışması sınırında ele alınmaması gerektiğini düşünüyorum. Elbette reformizm devrimci süreçlerin önünde temel bir engel olarak varlığını sürdürecektir, ancak toplumsal hareketlerin gelişimi üzerinde durmamız gereken öncelikli alan bence. Sonuçta parti programımız başta olmak üzere, **Tunus-Mısır Dersleri**'ne kadar, bu hareketlerin imkanları ve sınırlarına dair bir kavrayışımız var. Ama tekrar ifade etmek gerekirse, sınırları konusunda fikir sahibi olmak, mevcut hareketlere gereğince önem verme sorumluluğumuzu ortadan kaldırmıyor.

Nihayet İran'da yaşanan son hareketli süreçten de yola çıkarsak, dünyadaki gelişmeleri yorumlamanın ötesine geçmeli, enternasyonal görev ve sorumluluklarımızı nasıl yerine getirebileceğimiz üzerine daha hedefli bir planlama içerisine girebilmeliyiz önümüzdeki süreçte.

Türkiye

Türkiye'nin siyasal tablosu bu topraklarda devrim hedefleyen bir parti için oldukça düşündürücü. Türkiye'nin siyasi tarihinde görülmemiş bir tablo ile karşı karşıya olduğumuzu düşünüyorum. Neredeyse on yılı bulan yönetememe krizine rağmen, her türlü imkânı kullanarak kitle desteğini belirli bir düzeyde tutmayı başarabilen bir dinci gericilik gerçekliği var karşımızda. Neredeyse tüm çok partili siyasi hayatını en ufak esintide hükümetleri sallayarak geçiren Türkiye'de kitleleri, burjuva düzen sınırlarında bir değişimden bile geri tutan temel olgular neler?

Kitlelerin geleneksel sağcı yapısı bunu açıklamaya yetmiyor. İktisadi koşulların tek başına tetikleyici olması zaten gerçekçi bir beklenti değil. Ama AKP'nin 20 yılda burjuva devlet aygıtında yarattığı tahribat ve onun

imkanlarını tepe tepe kullanması bile bu tabloyu anlatmaya yetmiyor. Kitlelerin temel refleksi güçsüzlük psikolojisi üzerinden mi şekilleniyor, yoksa AKP'nin toplumsal örgütlenme düzeyi bizim algılayabildiğimiz sınırların ötesinde bir gerçekliği mi ifade ediyor? Bir başka ifade ile, geride kalan seçimi AKP mi kazandı yoksa burjuva muhalefeti mi kaybetti? Ve AKP, manipülasyon araçlarının ötesinde, bizim algı sınırlarımızı aşan bir örgütlenme potansiyeline sahipse bunu nasıl kıracağız? Sanırım önümüzdeki dönem siyasal gelişmelerinin seyrini bu sorunun cevabı belirleyecek.

Bununla birlikte seçim sonuçlarına ve ortaya çıkan kabineye bakıldığında, AKP'nin pragmatist siyasetinin sınırlarına dayandığı da görülüyor. Elbette AKP batılı emperyalistler ile arasına mesafe koymayı hiçbir zaman aklımdan bile geçirmedim. Ama görülüyor ki ipleri yeniden tamamen batılı emperyalistlerin eline vermekten başka çareleri kalmamış durumda. Bu tablo yarattıkları tek adam kültüne de ciddi bir darbe vurma potansiyeli taşıyor. Bu yanı sıra AKP burjuva devlet aygıtını yeniden olağan zeminine oturabilecek mi ya da buna gerçekten niyeti var mı? Yoksa geleneksel siyaset tarzı ayağına dolanıp tökezleyecek mi? Önümüzdeki süreçte yaşayarak göreceğiz.

Seçim sonuçları ile birlikte düşündüğümüzde, önümüze çıkan en önemli tehlike ise faşist yükseliş gerçeği. Öcalan'ın yakalanmasının hemen ardından gerçekleşen '99 seçimlerinde bile faşist partinin oyu yüzde 17-18 civarını ancak bulabilmişti. Son seçimlere baktığımızda MHP, İP ve ZP'nin oy toplamı yüzde 25'e dayanmış durumda. Bu durum ülkemizde kitle mücadelelerinin seyri açısından ciddi soru işaretlerini de beraberinde getiriyor.

Seçim sonuçları ile birlikte değerlendirilebilecek bir diğer mesele ise toplumsal muhalefetin ve sol hareketin tablosu. Halen açıktan tartışılmasa, yer yer iç hesaplaşmalar anlamında kimi çıkışlar yaşansa da, en azından bizim için seçimlerin en temel tablosu topyekûn sağcılaşma dersem sanırım abartılı bir ifade dile getirmiş olmam. Burjuva muhalefetine verilen koşulsuz destek solda sadece ideolojik yıkımı değil, moral çürütmenin olduğu boyutları da gözler önüne seriyor.

Bu durum bizi demokrasi sorununun

nasıl ele alınması gerektiği konusunda bir tartışmaya da götürüyor diye düşünüyorum. İşçi sınıfının temel demokratik siyasal özgürlükler mücadelesine yöneltmesi bu çerçevede önümüzde duran en temel ve öncelikli görev gibi duruyor. Bizi yer yer kaba propagandacılığa sürükleyen hataları tekrarlamadan, sınıf içinde demokratik hak ve özgürlükler eksenli bir çalışmayı planlayıp hayata geçirmek önem taşıyor.

Pratik plandaki bu çabayı isekongre gündem metninde ifade edilen Cumhuriyetin 100. yılı üzerinden bir ideolojik çalışma ile birleştirmek faydalı olacaktır. Sanıyorum Parti Okulları döneminde de bu çerçevede yapılan çalışmalar/sunumlar vardı. Şimdi 100. yıl vesilesi ile devrim yapma hedefinde olduğumuz coğrafyanın siyasal, toplumsal ve ekonomik olarak üzerinde yükseldiği zemini ve geçirdiği evreleri daha detaylı bir şekilde ortaya koyabilmeliyiz. Ki, bunun bir ayağını da “rejim” sorunu oluşturuyor. Bu çalışmada “rejim”in mevcut yapısı konusunda daha net saptamalar yapmak yerinde olacaktır.

Önümüzdeki bir başka 100. yıl ise Lenin’in ölümü... Burjuva cumhuriyetin tablosunu ortaya koyduktan sonra Leninizmin anlamı, önemi ve bu topraklarda bugünkü karşılığını, olabileceği en tok şekilde irdeleyebilmeliyiz. (...)

Sınıf hareketi

Sınıf hareketi üzerine altını çizebileceğim en temel noktayı, siyasal sürece ilişkin bölümünde ifade etmiş oldum zaten. Sonuçta sınıfın devrimci partisi olarak, sınıf hareketinin mevcut tablosu ve gerçekliği üzerine zaten fazlasıyla açık bir bilincimiz var. İki kongre arası dönemde de bu açıdan tabloda değişikliğe yol açan bir durum olduğunu söylemek mümkün değil. Belki bir genelleme olarak değil ama yerel gözlem üzerinden pandemi koşullarının yoğunlaşmaya başlayan sendikalaşma eğilimine ket vurduğunu ifade edebilirim ek olarak. Kısmen de seçim sonuçları üzerinden belli işçi havzalarında TİP’in aldığı oyun, bir dinamizmin ifadesi olmasa da, hoşnutsuzluk ve beklentinin sınırlı düzeyde dile getirilmesi anlamına geldiğini söyleyebilirim. Biz olayları toplumsal devrimin çıkarları ekseninde değerlendirebilmeli, birer olgu olarak ele almalı ve bu açıdan soğukkanlı

olabilmeliyiz diye düşünüyorum.

Bu sınıf hareketini de aşan biçimde reformizme yaklaşım ile ilgili bir tartışma esas olarak. Dünyadaki toplumsal hareketlere vurgu yaparken de dile getirmiştik; reformizm devrimci yükselişin önünde temel bir engel olsa da, bu engele gürül gürül akan bir kitle hareketi varmış da reformizm buna ket vuruyormuş biçiminde yaklaşmak doğru değil bence. Yani bugünün koşullarında reformizm ile mücadelenin özü itibarı ile ideolojik mücadele olduğunu söyleyebilirim. Kaldı ki TİP özneline söyleyecek olursam, TİP bizim anladığımız anlamda bir reformist parti bile değil. Olsa olsa popülist bir orta sınıf akımı olarak değerlendirilebilir. Dolayısıyla, TİP üzerinden esen rüzgârı, daha çok kitle hareketini besleme potansiyeli üzerinden değerlendirmek ve bizim bu rüzgârdan kendi devrimci amaçlarımız çerçevesinde yararlanmak yoluna gitmek daha yerinde bir yaklaşım olacaktır. Ve hatırlamak gerekirse, reformizm ile mücadele bizim için pratik bir mücadeledir özü itibarıyla. Teşhir etmenin ötesinde, onun yapamadığını yapabilmektir bizim için aslolan. Gerisinin bize kazandıracığı bir şey olduğunu sanmıyorum.

Konuyu dağıtmadan başa dönecek olursam, daha önce de ifade ettiğim gibi, sınıf hareketi ile ilgili olarak güncel planda önceliklerimizden biri, sınıfın temel siyasal özgürlükler mücadelesine yöneltmesi olmalıdır. Bu yanı sıra temel demokratik hak ve özgürlükler mücadelesini çok daha somut ve pratik olarak sınıfın gündemine sokabilmeliyiz.

Sınıf hareketinin verili tablosu içinde bunun iki temel ayağı olduğunu söyleyebilirim.

Birincisi, iktisadi temelli yürüttüğümüz çalışmalarda, yani daha yoğun olarak sendikalaşma çalışmalarında, özellikle sermaye ve devletle karşı karşıya geldiğimiz anlarda, bu amacı en doğru şekilde hayata geçirecek bir beceri sergileyebilmeliyiz.

İkinci ayak ise, sınıfın özellikle sendikalı bölüklerini bu açıdan hedeflemeliyiz. Tüm zayıflıklarına ve zorluğuna karşın, bu açıdan dokunabileceğimiz ana gövde de bence burada bulunuyor.

Kuşkusuz bu yönelimin bizim için nesnel zorlukların ötesinde öznel zorlukları da var. Kongre gündem metninde ifade edilen Birleşik

Metal'e ilişkin sorun bu zorluğun en belirgin yanı. Sendikal bürokrasi ile uzlaşmak gibi bir gündemimiz olmayacağına göre, aşılması hiç de kolay olmayan bir engel durumunda. Birleşik Metal özneline ifade edecek olursam; bu barikat bizi özel olarak hedeflese de, bu sadece bize karşı değil. Hiç de yabancı olmadığımız bu tablo, kendi örgütsel hegemonyasının karşısına çıkan her anlayışa karşı pervasız bir saldırganlık olarak kendisini gösteriyor.

Kuşkusuz bu olguda sol hareketin ve elbette bizim örgütsel güçsüzlüğümüzün önemli bir payı var. Bununla birlikte daha derinlemesine bir neden olarak Türkiye'de sol hareket-sendikal hareket ilişkisinin daha ilk andan itibaren çarpık bir şekilde geliştiğini unutmamak gerekiyor. Dolayısıyla sınıf hareketinin verili geriliği ve bizim örgütsel zayıflığımız koşullarında, bu tablo çok da kolay değişecek gibi değil. Elbette anlamsız ve gereksiz tartışmalardan uzak durmak durumundayız. Ancak üzerlerinde örgütsel bir hegemonya kuramadığımız sürece, bu barikatları parçalamanın kolay olacağını sanmıyorum.

Sınıf çalışması

Kongre gündem metninde de ifade edildiği üzere, sınıf çalışmamız bir dönemdir bir darlık ve zayıflama süreci yaşıyor. Bu durumun nesnel yanları gayet açık ve anlaşılır diye düşünüyorum. Ki nitelikli ve sınıf çalışmasında yetkin kadrolar sorununu da, bu çerçevede nesnel bir durum tespiti olarak ele alıyorum. İşin bu boyutunu bence örgütsel sorunlar ve kadrolaşma ekseninde ele almak daha isabetli olacaktır.

Bu nesnel gerçekliği bir kenara bıraktığımızda, tartışmayı sanırım üç başlık halinde yürütmek doğru olacaktır. Birincisi sektörel ve alan çalışmalarımız; ikincisi direnişler ekseninde sınıf içinde kadrolaşma sorunu; üçüncüsü ise yeni yayın...

(...)

Araç çeşitliliğinin avantaj ve dezavantajlarını da bizim örgütsel gerçekliğimizle birlikte yeniden düşünmek gerekir. Sadece sınıf çalışmasının sorunu olmamakla birlikte, esnek araçları temelde kitle örgütlenmesinde etkin bir şekilde kullanamama gibi bir sorunumuz var. Bu araçları daha çok seslenmede kolaylaştırıcı

unsurlar olarak değerlendirmek temel bir handikap bence. Bir yandan mevcut örgütsel darlığımızda gerçekliğimizi aşan yüklerle karşı karşıya kalıyoruz, bir yandan bütünlüklü bir politik taraf olarak sınıf kitlelerinin karşısına çıkamamış oluyoruz, diğer yandan ise araç-amaç diyalektiği hedefini şaşırıyor. Temas haline geçtiğimiz kitleleri aktifleştireceğimiz mekanizmalardan bile yoksun kalabiliyoruz. Hem de elimizde bu açıdan etkisi çapının çok ötesinde olan araçlar bulunmasına rağmen...

(...)

Üçüncü ve son başlık yeni yayın konusu... Öncelikle yayının tüm eksik ve zorlanmalarına karşın benim beklediğimden iyi bir ivme ile yoluna devam ettiğini söyleyebilirim. Buna ilişkin değerlendirmem hedeflediği kitle ve oradan doğru aldığımız ilk refleksler üzerinden şekilleniyor. Halen sınırlı sayılabilecek bir dağıtım ağımsız olsa da, ulaştırabildiğimiz sınıf bölüklerinin ihtiyaçlarına hizmet eden bir yayın izlenimi veriyor. Elbette dağıtım ağı genişledikçe, hem ileri işçiler arasında daha geniş bir kesime hem de geniş sınıf bölüklerine daha fazla ulaştıkça bu açıdan daha nesnel değerlendirmeler yapma imkânımız olacaktır. Ancak "alışkanlıklarımızın gücü"nü de düşündüğüm oranda, başlangıç sürecinin ciddi bir sorun yaşamadan belirli bir başarı ile geride kaldığını söyleyebilirim.

(...)

Gençlik hareketi-çalışması

Gençlik hareketi uzun süredir bir kısırlık içerisinde. 2000'li yıllarla birlikte boyutlanan soruşturma saldırısı püskürtülemedi. Sonrasında, arada Gezi sürecinin kimi örneklerini saymazsak, bir gençlik hareketinden bahsetmek bile mümkün değil bugün. Olduğu kadarıyla kimi sol siyasetlerin gençlik içinde kadrosal varlıklarından söz edilebilir. İstanbul Üniversitesi'nin bölünmesi sürecindeki eylemli tepkiler, Boğaziçi süreci ve yer yer ODTÜ'de çeşitli konularda gelişen eylemli tepkiler de bu gerçeği değiştirmeye yetmiyor diye düşünüyorum. Hatta geleceksizlik kısırcasında boğularak çürüyen ve yozlaşan gençlik kitlelerinin sosyolojik bir vaka haline geldiğini bile söyleyebilirim. Buna olduğu kadarıyla sol hareketin bünyesinde kendisini ifade

eden gençlik özneleri de dahil... En azından ildeki tablo üzerinden söyleyecek olursam, her türlü dejenerasyonun taşıyıcısı olan, önemli bir kısmı psikolojik sorunlar yaşayan, kurumlarla etkileşim halinde ama örgütsel sorumluluğa mesafeli ve kapı kapı örgüt gezen bir ileri gençlik kitlesi gerçeği var önümüzde. Dolayısıyla bu tablo içinde güç olmak, hele hele sınıf devrimciliği çizgisinde bir düzey tutturabilmek gerçekten kolay değil. Buna gençlik içinde milliyetçi ideolojinin ve buna karşın yurtdışına kaçma eğiliminin baskınlığı tezatlığını eklediğimizde, işimiz gerçekten daha da zor.

Kendi gençlik çalışmamıza baktığımda ise herşeyden önce bu ifade ettiğim gerçekliği kavrayacak bir bakışı halen yeterince inşa edemediğimizi düşünüyorum. Ortada bir hareket varmış gibi biz hala reformizmin harekete engel olduğu ezberini tekrarlayabiliyoruz. Sonuçta ileri politik gençlik öznelerinin kendilerini reformizmin örgütsel tabanında ifade etmesi başka bir şey, reformizmin hareketi bastıran bir basınca dönüşmesi başka bir şey. Son yirmi yılın tablosuna bakıldığında, EMEP dışında harekete reformist bir bariyer ören başka bir anlayış var diyebilir miyiz emin değilim. Tüm bu süre boyunca reformist akımlar bile gençlik içindeki güçlerini harekete ve dinamizme borçlu oldular. Bugün ise hareket edemez durumda oldukları için güçten düşmüş durumdadılar. Bu çerçevede reformizme karşı mücadelenin bir pratik ve politik etki sorunu olduğunu unutmamak gerekiyor bence.

Dolayısıyla gençliğin tablosunu yeterince algılamadan, onun ihtiyaç ve yönelimlerini kavramadan yürütülecek her türlü çalışmanın başarısı geçici olacaktır. (...)

Kadın hareketi-çalışması

Kadın hareketi iyice gerileyip güç kaybeden toplumsal hareket içinde görece dinamik konumu ile özel bir ilgiyi hak ediyor kuşkusuz. Kitle kuyrukçusu sol hareketimiz de bu ilgiyi ondan esirgemiyor ve kendisini hergün daha fazla feminizmin batağına sürüklüyor. Bugün ortada başka bir hareket olmadığı oranda orada boy gösteren, kadın hareketi içinde gelişen bir dizi tartışmaya değinmeyeceğim. Bir yanda “kadın sorunu” eksenli, hareketin “renkli”

yelpazesini karşı karşıya getiren, özü itibarı ile bizi çok da ilgilendirmeyen tartışmalar; diğer yanda hareket üzerindeki politik hakimiyet sorununa ilişkin gerilimler...

Ortada bu tarz kimi gerilimler olsa da, seçim sonuçlarının ortaya çıkardığı tablo üzerinden de söyleyebiliriz ki, kadın hareketi önümüzdeki dönemde de toplumsal hareketin önemli bir parçası olacak. Hatta dinci gericiliğe karşı mücadelede kısa vadede en önemli mevzi kadın hareketi olacak belki de... Bizim de kadın hareketine ilişkin sorumluluklarımıza ve kadın çalışmamızın durumuna temelde bu eksenden bakabilmemiz gerekir diye düşünüyorum.

(...)

Daha özel planda ise kadın çalışmasının taşıyıcısı olan yoldaşlarımızın eğitimi gibi bir sorunumuz var bence. Yoldaşlarımız bir örgütsel bilinç ve sorumlulukla bu çalışmayı sırtlasalar da, kadın hareketinin doğal özneleri olmadıkları oranda, kimi yetersizlikler de taşıyorlar diye düşünüyorum. Hem kendi gelişimleri hem de parti tabanının konu özgülünde eğitimi için belli planlamalar yaptıklarını da biliyorum. Ki kadın hareketinin içinde tartışılan kimi kavramlara yabancılığımız bile bence önemli bir sorun bu açıdan. Bu yanı sıra kadın çalışmasının, en azından politik düzlemde yakın önderliğe ihtiyacı olduğunu düşünüyorum.

Örgüt / Kadro / Çalışma tarzı sorunları

Muhtemeldir ki kongremizin ağırlıklı gündemlerinden birini bir kez daha örgüt ve kadro sorunları oluşturacak. Kuşkusuz her kongrenin temel bir maddesi olması gerekse de bu sorununun taşıdığı ağırlığın can sıkıcı yanları da var. Tabloyu en yalın haliyle ortaya koymanın ve mümkün olan en gerçekçi çözümleri hayata geçirmenin gerekli olduğunu düşünüyorum.

(...)

Elimden geldiğince politik ve örgütsel planda önümüzde duran sorumluluklara ilişkin düşüncelerimi en kısa ve özlü biçimde ifade etmeye çalıştım. Verimli bir kongre çalışmasını geride bırakıp, önümüzdeki süreci buradan alacağımız güçle kucaklayacağımıza olan inancımı ifade ederek noktalıyorum.

10 Eylül 2023

Ercan

TKİP VII. Kongresi'ne...

Parti çalışmasının sorunları

(Ön hazırlık çalışması kapsamında, partili bir yoldaş tarafından
TKİP VII. Kongresi'ne sunulmuştur...)

Kitle mücadelesi istenilen düzeyde gelişmediği ölçüde yaklaşımlarımızı gereğince sınamak da mümkün olmuyor. Ama parti olarak bakış planında teorik-ideolojik üstünlüğümüzün yanı sıra sınıf mücadelesinde birikim ve deneyim açısından önemli imkanlara sahibiz. Buna rağmen çalışmamız bir süredir kendi sınırlarını aşmakta zorlanıyor. Bunun elbette çok yönlü nedenleri var. Her platformda kapasitemiz ölçüsünde bunları tartışıyoruz. VII. Parti Kongresi'nde de doğal olarak bu sorunlar çok yönlü olarak tartışılacaktır.

Ben toplam çalışmamız üzerinden tekil gibi görünse de önemli gördüğüm bir soruna dikkat çekmek istiyorum.

Çalışmamızın sorunlarından birini, politikanın **genel** kalması oluşturuyor kanımca. Herhangi bir gündemi tartışma ve uygulama aşamasında genellikten çıkaramamak, yaşadığımız tıkanmanın önemli bir yönünü oluşturuyor.

Bir sorun karşısında ilkelerimizi sıralamak, "böyle bakılmalı" demek, o soruna dair politika üretmek anlamına gelmiyor. Ama çoğu zaman bununla yetinebiliyoruz. Kitleleri harekete geçirmek istiyorsak, bizimle bütünleştirecek politikayı ve onları harekete geçirecek, en azından bildiklerini sorgulatacak en özlü argümanları bulup çıkarmak durumundayız.

İşçi sınıfı ve emekçileri örgütlenmeye ve mücadeleye çağırırken, bunu neden yapmaları gerektiğine onları ikna edebilmeliyiz. Söz konusu gündeme dair can alıcı noktayı hayatın içinden bulmalı, çekip çıkarmalı, böylece emekçileri bir ikileme sürüklemeliyiz. Bu ikilem temelde, hareket etmek ile boyun eğmek arasındaki bir seçimdir ve bu ikisi doğrultusunda hareket etmenin sonuçlarına işaret etmelidir. Elbette bunlar genel doğrulara bağlanmalı ama

kendi içinde bir yol da göstermelidir.

Kitlelerin özne olduğunu ve yaşananların onların şu veya bu doğrultudaki seçimi nedeniyle gerçekleştiğini güçlü bir biçimde vurgulamalıyız. Bu her faaliyette yapıyor denebilir. Ancak olayları genelliği içerisinde ele almak hiç de bunu sağlamıyor, sözkonusu ikilemi derinleştirmiyor.

Çizgimizi ve sorunlara dair bakışımızı güçlü argümanlarla koyamadığımızda, çözümlerin neden ancak devrimle gerçekleşebileceğini anlatamadığımızda, en ileri işçiler bile bizi "hayalci" bulabiliyor. Tabii ki bugünün hareketsizlik ve örgütsüzlük ortamında, burjuva ideolojisinin tahakkümünün genişlediği tabloda, tek başına söylemlerin bir şeyleri değiştiremeyeceği açık. Kaldı ki bugünkü düzen altında yönetilmeye bir şekilde rıza göstermiş kitlelerin karşısına sosyalizm iddiasıyla, hatta fabrikasında bir şeyleri değiştirme düşüncesiyle çıkmak bile önemli bir zorlanma alanı. Ama gene de son tahlilde politikada söylemlerin özel bir yeri var.

Genel söylem, ilke ve tutumlarımızın alıcısı bugün için dar bir kitledir. Bir gelişme karşısında tutum açıklayarak kitleleri taraf etme çabası, hayatın içindeki bu konuya dair çelişkileri derinleştirmiyor, salt genel doğrular üzerinden şekilleniyorsa eğer, bu durumda istediğimiz sonuçları elde etmek güçleşiyor. Dahası bu yapılmadığında, en ileri kesimlerde diğerlerini korkak ilan etme, küçümseme gibi davranışlara, yanı sıra "değiştirilemez" algısının pekişmesine bile dönüşebiliyor.

Propaganda-ajitasyon planında daha çok göze çarpan bu genelleşme sorunu, herhangi bir olayın üzerine giderken de yaşanıyor. Sorunları eni sonu kapitalizme, insanların her sorunda kapitalizme karşı mücadele etmesi gerektiğine

bağlıyoruz. Oysa bu, bazen ters tepen, işçiyi hareketsiz kılan bir şeye dönüşebiliyor. Elbette sorunların kapitalizmle ilişkisini kurmalı ama bunu, daha geniş bir kitleyi pratikte harekete sürükleyecek politikalarla da birleştirebilmeliyiz. Geçmişte sosyalist propaganda üzerine yaptığımız tartışmaların kaynağındaki bakış, gündelik mücadele konusunda da aynı sorunu yaşamamıza yol açıyor.

Karşımıza çıkan sorunlar üzerine yeterince düşünmüyor, söylemlerimizin işçinin bilincinde neye tekabül ettiğini yeterince önemsemiyoruz. Genel doğrularımız var, bunlar bizim için yeterince açık ve doyurucu olabiliyor, dolayısıyla bize yetebiliyor. Hatta bazen gerisi “bizim sorunumuz” değilmiş gibi düşünülebilir. Zamanı geldiğinde, işçiler mücadeleye yöneldiklerinde anlaşılacağımızı düşünüp esas sorunun üzerinden atlayabiliyoruz.

Bilinç ile eylem açısından, parti ile sınıf arasında büyük bir açı farkı var. Nasıl bir politika izlersek izleyelim, bu açının kapanması için belli bir mücadele kapasitesinin açığa çıkması gerektiği de doğru. Ancak mevcut sınırlar bizi hiç de beklemece bir pozisyona

itmemelidir. Kimi zaman gelecekte olacaklara dair uyarılar niteliği taşıyan argümanlarla yetinebiliyoruz. Sınıfın bugünkü hareketsiz tablosuna rağmen önerdiğimiz görevlerin zorluğunu da görüyoruz. O zaman vurguyu daha çok, yarın bize döneceği umuduyla uyarılara yapıyoruz. Yarın için uyarmak önemli olmakla birlikte bununla yetinemeyiz. Sınıfı sürekli uyarma darlığından çıkıp, onu harekete geçirecek bir tarzı daha çok zorlamalıyız. Önceliğimiz, bakışımız, konumlanışımız böyle olursa, kopartıcı bir çalışma tarzını da hayata geçirebiliriz.

Genelleşmiş bir çalışma dinamizmimizi uzun vadede olumsuz etkiler. Devrimci dinamizmi hakim kılamadığımız koşullarda kadrolarımızı salt teorik-ideolojik alanda korumaya çalışırız ve bu daha da darlaşmaya yol açar. Tutumlar söylemden pratiğe yansır. En önemlisi de, devrim iddiasındaki bir parti olarak hareketin/yaşamın dışına itiliriz. Varolan duruma seyirci kalırız. Açığa çıkmış bir potansiyel varsa bile, ya onu doğru değerlendiremez ya da değerlendirmekte geç kalırız.

**Dilek
Eylül 2023**

Kadrolaşmanın sorun...

(Baştarafı s.24’de)

sınıf içinden gereğince kadrolaşması, saflarının proleter bileşimini iyileştirmesi olanaklı olamaz.
(...)

İçinden geçmekte olduğumuz dönemde kadrolaşma planındaki sorunlarımızdan biri de saflarımızdaki belirgin ideolojik eğitim yetersizliğidir. Gerek genel Marksizm eğitimi ve gerekse partinin düşünsel birikimi yönünden bu böyledir. Bu sorunu çözemezsek partinin birçok başka sorununu çözmekte de başarısız kalırız. Zira ideolojik düzey birçok öteki sorunu başarıyla çözebilmenin olmazsa olmaz koşuludur.

Son yıllarda, özel olarak da II. Kongre sonrasında, bu sorunun önemine döne döne işaret edildiği ve buna yönelik sınırlı bazı girişimler gündeme getirildiği halde bir ilerleme sağlayabilmiş değiliz. Her bir kadroda ideolojik

eğitimin anlamı ve önemine ilişkin yeterli bir bilinç açıklığı yaratamaz ve kadroyu kendini sistemli biçimde eğitmeye motive edemezsek, dahası kadronun buna yönelik çabasını sürekli bir izleme ve yönlendirmenin konusu yapamazsak, bu sorunu çözmeden kalırız.

Belirleyici ve çözücü olan, elbette genelde partinin, daha somut olarak da organın denetimi ve yönlendirmesi altında, kadronun kendi bireysel çabasıdır. Tüm öteki yol ve yöntemler kadronun bireysel yönelimini ve motivasyonunu sağlamak bakımından kuşkusuz önemlidir. Fakat sonuçta kadronun kişisel çabası düzeyinin yükselmesi sonucunu yaratacaktır. Ve bu da, toplamda partinin ideolojik düzeyinin yükselmesine yol açacaktır.

**Parti, Sınıf, Devrim! TKİP III. Kongresi
Belgeleri (2009) (Eksen Yayıncılık, s.50-54)**

Kadrolaşmanın sorunları

Devrimci örgütün taşıyıcısı devrimci kadrolardır. Kadro sorunu ideolojik, politik, örgütsel, sınıfsal ve moral yönleriyle çok boyutlu ve bütünsel bir sorundur.

Kadrolaşmanın temel önemde bazı sorunları geçmişten beri partimizde tartışılmaktadır. Özellikle **EKİM 3. Genel Konferansı** değerlendirmeleri ile **Parti Kuruluş Kongresi** tartışmaları bu konuda yol gösterici niteliktedir. Bunlar kadro sorunlarıyla uğraştığımız her durumda bizim için vazgeçilmez başvuru kaynaklarıdır.

Öte yandan buraya kadar ele aldığımız hemen tüm örgütsel sorunlar, kadro sorununu doğru bir temelde çözmenin, aynı anlama gelmek üzere başarılı bir kadrolaşmanın da temel güvencesidirler. Parti elbette devrimci örgüt sorununu olduğu gibi devrimci kadro sorununu da devrimci sınıf zemininde, sınıfi devrimcileştirme çabası ve mücadelesi içinde, amaca uygun bir biçimde çözmüş olacaktır. Bütün bunlar konunun temel esasları kapsamındadır ve stratejik bir gelişme aşamasının değişmez sorunlarıdır.

Fakat yine de özellikle içinden geçmekte olduğumuz dönemde kendini gösteren sorunlardan hareketle, bu alanda daha özgün biçimde tartışılması gereken bir dizi başka sorunumuz da var.

Bugün partinin kadrolaşma planındaki en temel ve dolayısıyla öncelikli sorunu, yeterli sayıda ve nitelikte kadrodan yoksunluğudur. Parti halen kadrosal açıdan belirgin biçimde zayıftır ve bu zayıflık partinin genel siyasal etkisiyle kıyaslanamaz boyutlardadır. Tam da bu nedenle, bu siyasal etkinin sağladığı olanakları gereğince değerlendirebilmekte de parti belirgin biçimde yetersiz kalmaktadır.

Bu zayıflığı aşmayı özel bir sorun olarak ele almadığımız sürece de, sorun partinin yapısal bir sorunu olarak kalmaya devam edecektir.

Olağan siyasal çalışma ve genel akışı içinde bir örgüt yaşamı, kendi başına kadrolaşmak için hiçbir biçimde yeterli değildir. Bunlar kuşkusuz partiye önemli bir kadro potansiyeli sağlarlar ve bunu belli sınırlarda şekillendirirler de. Fakat sorun asla buna indirgenemez. Bu kadro sorununu kendiliğinden bir sürece bırakmakla aşağı yukarı aynı anlama gelir.

Kadrolaşmayı mutlak biçimde özel bir sorun olarak, örgüt sanatının temel önemde özel bir boyutu olarak ele almalıyız. Elimizdeki insan malzemesi ile sağlam ve çok yönlü bir kadrolaşmanın gerektirdiği bir tarzda ilgilenmeli, militanlarımızın her türden sorunlarına, eğitimlerine, çok yönlü gelişimlerine, sistemli bir biçimde bu gözle bakmalıyız.

Yineliyoruz, kadroların gelişimini salt genel siyasal çalışmanın ve örgütsel yaşamın kendiliğinden sürecine bırakırsak, böylece

sorunu da sürüncemede bırakmış oluruz. Böyle olunca sorunu çözebilmek bir yana, eldeki militanların bir kısmını da zaman içinde kaybederiz. Nitekim geride kalan yirmi yıl üzerinden baktığımızda, bunun çok farklı ve belki birçok durumda bizi aşan nedenleri olsa da, arkamızda büyük bir siyasal insan mezarlığı bıraktığımızı görürüz. Saflarımıza sayısız insan katılmış ve kalıcı hale gelemeden düşüp gitmiştir. Bundan gerekli sonuçları çıkarabilmek durumundayız.

Parti, kadroların çok yönlü eğitimini ve gelişimini gereğince önemsemeli, bunu başlı başına ve sistemli bir iş edinmelidir. Saflarına akan her yeni insanla da bu bakış açısıyla ilgilenmelidir.

Bu kapsamda parti sempatzanı işçilerle özel bir tarzda ilgilenmek özellikle önemlidir. İşçi sempatzanlarımız kesin bir biçimde özel bir ilginin, eğitimin ve yönlendirmenin konusu olabilmelidirler. Bu olmadığı sürece partinin

(Devamı s.23'de)

